Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1188 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1887 (Ն. Տ.) 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1887 14 ՐԼՊԻԼ, ԱԼԸՐ 1305

20 ՓԱՐԱ (Յ'ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՅԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԵՏՔ Է ԸՆԴՆԵԼ,
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه ده نورادونكيان خانده كى آره‌وه‌ى غازه‌سى

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (Յ'ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԳԱՅԱՆՈՊԱԳՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դահեկան արծաթ		160
» » Վեցամսեայ	»	»	80
» » Եռամսեայ	»	»	40
Գաւառաց եւ տեղական թղթատարով տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար եւ տեղական թղթատարով վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	ֆրանք		56
» վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1887

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԳՈՐԾԵՐ

Սդէֆէնսըն զօրավարին Եգիպտոսի անգլիական բանակին գլխաւոր հրամատարութենէն հրաժարման առթիւ դեկտ. 19ին Դահիրէի մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Նորա։ Երկու հարիւրէ աւելի անձինք համախմբուած էին յարգանաց ու հաճակրանաց վերջին ցոյց մ'ընելու զօրավարին։ Ա.յդ 200 անձանց մէջ կային ամէն Տէրութեանց և Եգիպտոսի մէջ բնակող ամէն ազգութեանց ներկայացուցիչք, նաեւ Խտիվին կողմէ պատուիրակ մը, Ղազի Մուխթար փաշա, Նուպար փաշա և իր պաշտօնակից Նախարարք, անգլիական գործակալ Սըր Իվլին Պէյրինկ, ամէն Տէրութեանց գործակալք, և եգիպտացի ու անգլիացի սպայք։ Ա.յսչափ այլասեռ և այլազան տարբերէ ժողով մը Եգիպտոսի մէջ միայն կրնար համախմբել։ Սըր Ի. Պէյրինկ որ կը նախագահէր, Վիքտորիա Թագուհւոյն կենաց բաժակ առաջարկելով, գովեստ տուաւ Մուխթար փաշային իբրեւ Սդէֆէնսըն զօրավարին եղբայրակից ի զինուորութեան, նաեւ կարդաց Եգիպտոսի սահմանադրիչին՝ Վատի-Հէյֆային Զէրմսայտ զօրավարին ղրկած մէկ հեռագիրն, որով սահմանապահ անգլ. զօրքերը կը մասնակցէին իրենց հրաժարեալ հրամատարին ի պատիւ կազմուած ցոյցին, և ի վերջոյ կարդաց Վիքտորիա Թագուհւոյն մէկ խնդակցական հեռագիրն, որ ընդունուեցաւ ջերմ ծափահարութեամբ։ Անգլ. գործակալը, բաժակ առաջարկելով Խտիվին կենաց, յայտնեց թէ Ն. Բարձրութիւն շնորհակալութեամբ կը գնահատէ զօրավար Սդէֆէնսընի ծառայութիւնները, և յիշեց մանաւանդ ի Սուտան Ճինիսի ճակատամարտն, ուր Անգլիացիք և Եգիպտացիք հաւասար քաջութեամբ և հաւասար յաջողութեամբ կռուած էին ապստամբներուն դէմ։ Նուպար փաշա, բաժակ առաջարկելով Սդէֆէնսընի զօրավարին կենաց, երախտագիտութեամբ գնահատեց զօրավարին քաղցր վարմունքն իւր ամէն յարաբերութեանց մէջ։ Ներկայք «կեցցէներով ջերմագին և երկարատեւ ցոյց մ'ըրին համակրանաց առ հրաժարեալ հրամատարն։ Զօր. Սդէֆէնսըն պատասխանելով զինք մեծարողաց ցոյցին, յիշեցուց թէ ո՛և է գրաւման բանակ, ո՛և է Տէրութեան և ո՛և է երկրի մէջ, ի հարկէ յոյժ դժնդակ պաշտօն մ'ունի կատարելու։ Թէ Եգիպտոսի անգլ. բանակին կացութիւնն ևս յոյժ դժուար է, և թէ ինք (զօրավարը), ճանչելով այս դժուարութիւն, խիստ հրամաններ տուած էր իւր բոլոր ստորադասելոց որ հաշտարար ընթացք մը բռնեն ամենուն հետ։ Զօրավարը շնորհակալութիւն յայտնեց Եգիպտացի Նախարարաց և օտար Տէրութեանց գործակալներուն՝ իւր պաշտօնը դիւրացնելուն համար(*)։

Բարեկամական և համակրական այս զուարթ ցոյց չատ յարմար կուգար Եգիպտային խնդրոյն արդի վիճակին, որ բոլորովին հանգարտ է։ Անգլօ-Թուրք պայմանագրոյն ի դերեւ ելնելէն ի վեր, ո՛չ Տէրութիւնք ո՛չ ալ Անգլիա բան մը չեն ըսեր անգլիական բանակին Եգիպտոսէ ելնելու խնդրոյն վրայ, թէեւ ամենուստ կը ճանչուի գրաւման ժամանակաւոր հանգամանքը։ Սուտանի խնդիրն ո՛չ եւս երկիւղ կը պատճառէ։ Երկրական խնդիրը կարգադրուած է։ Նուպար փաշա և իւր Նախարարութիւն ամէն ժամանակէ աւելի հաստատ դիրք մ'ունին։ Երկիրը ներքնապէս հանգարտ է բոլորովին։ Անգլ. գրաւման բանակն ալ հաղիւ քանի մը հազար զօրքէ կը բաղկանայ։ Աւազակութիւնը չատ նուազած է։ Ֆելլահներուն նիւթական վիճակն զգալապէս բարւոքած է։ Ղազի Մուխթար փաշան ալ, իբրեւ ներկայացուցիչ Վ.Հ. Սուլթանին, ո՛և է դժուարութեան չի բախիր։ Զի դժուութիւն յարուցանող խնդիրներ չեն ծագիր։

Ա.յս հանդարտութեան մէջ, եգիպտային խնդրոյն միակ նոր երևոյթն է նախորդ Խտիվին Կ. Պոլիս գալու համար Վ.Հ. Սուլթանէն արտօնութիւն ստանալն։ Իսմայիլ փաշա ի վաղուց կը փափաքէր Կ. Պոլիս գալ, բայց խնդրուած արտօնութիւնը չէր կրնար ստանալ։ Մեր ընթերցողք գիտեն Արտաքին Լուսերէն թէ Իսմայիլ փաշա Եւրոպիոյ մէջ անընդհատ աշխատած է վերստանալու Տէրութեանց համակրանքը, նորէն ձեռք բերելու համար կորուսեալ գահը։ Կ. Պոլսոյ մէջ ալ չատ աշխատած էր։ Իսմայիլ փաշա յուսահատած չէ բընաւ։ Թիչելով այս պարագաներ, չէ զրամանք որ Եգիպտոսի մէջ, ըստ վերջին լրոց, քաղաքական կարեւորութիւն մը տրուեր է Իսմայիլ փաշայի Կ. Պոլիս գալուն։ Եւրոպական լրագիրք ոմանք կարծիք կը յայտնեն մինչև իսկ թէ նախորդ Խտիվին վերահաստատումն հականգլիական կարգադրութիւն մը կրնայ լլնել, և այս տեսութեամբ հականգլիական քաղաքականութիւն ունեցող Տէրութիւններ, ինչպէս Ֆրանսա և Ռուսիա, դժգոհ չպիտի լլնին նախորդ Խտիվին վերահաստատումէն։ Ա.յլ այս ամէն ենթադրութիւնք անդէպ են ցորչափ կ'արտայայտուին Իսմայիլ փաշայի Կ. Պոլիս գալուն առթիւ։ Ըստ մեզ, Վ.Հ. Սուլթանին աշխարհածանօթ քաղցր բնաւորութեան և հիւրընկալ պատուական տրամադրութեանց մէկ նոր ապացոյցն է միայն արտօնութիւնն որ շնորհեցաւ նախորդ Խտիվին՝ ապաստանելու Խալիֆայութեան Մայրաքաղաքին հովանւոյն ներքեւ։ Հետեւապէս, անհիմն է՝ անգլիացի թղթակցի մը արտայայտած կարծիքը թէ այդ դէպք կրնայ պատճառ լլնել երկարաձգման անգլ. գրաւման։

(*)։ Ծանր պ.Սդէֆէնսընի չատ իրաւամբ գիտել կուտայ թէ Վ.Հ. Սուլթանին կենաց բաժակ չպարպուիլն անոնցմէն որ պատուութիւն մ'էր, բանի որ ներկայ էր Ն. Կ. Վ.Հ. խմբագրութեան ներկայացուցիչը՝ Ղազի Մուխթար փաշա։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԳՈՐԾԵՐ

Ֆրանսայի մէջ կազմուած է մի «Ֆրանսական Դաշնակցութիւն ի բարւոքում հանրային բարոյականութեան», ի դիմաց սոյն Ընկերութեան, Ներսկոյսի անդամ Պ. տը Բրէսանսէ վերջերս բանախօսութիւն մ'ըրաւ Լիոն քաղաքին մէջ, իրեն նիւթ ընտրելով «անբարոյական և անբարոյացուցիչ գրականութեան յառաջդիմութիւնն ի Ֆրանսա»։ Անբարոյական հրատարակութիւնք, թէ լրագրոյ, թէ գրքի եւ թէ հանդիսի միջոցաւ, անպատիւ շահագիտութեան կանոնաւոր աղբիւր մը եղած են ի Ֆրանսա։ Երիտասարդութեան երեւակայութիւնը կ'ապականեն և սիրտը կը թունաւորեն։ Բովանդակ ժողովրդեան բարոյական առողջութիւնը կը վտանգուի, և գրականութիւնն իսկ կ'անպատուի։ Ի Ֆրանսա, ժէ դարէն ի վեր, գեղարուեստի և գրականութեան աշխատաւորաց վիճակը մեծապէս բարւոքուած է։ Լուսի ԺԴ.ի օրով ո՛չ մէկ բանաստեղծ, ո՛չ մէկ գրագէտ իւր գրեանց հասոյթով կ'ապրէր։ Ա.յսօր ո՛չ միայն բազմաթիւ անձինք կ'ապրին իրենց գրչով։ այլ և կը հարստանան, (Ֆրանսայի մէջ, յմոռնա՛նք)։ Բայց նաեւ ԺԷ դարէն ի վեր ֆրանսական գրականութեան մակարդակը չատ խոնարհած է։ Գրագէտն, երբ իւր արուեստով ապրելու կարելիութիւնը տեսաւ, բանականապէս ուզեց ապրուստի միջոց ընել գրականութիւնն։ Արդ, արուեստն որով մարդ կ'ապրի՝ ի վերջոյ հասարակ արհեստ մը կը դառնայ իրեն համար։ Ո՛չ եւս կը խնդրուի ներշնչման հպատակիլ կամ հանճարին կոչմամբ հեղինակել։ այլ կը խնդրուի կենաց պէտքերուն վրայ չափել գրականութիւնն, ապրելու համար։ Ի՛նչ որ չատ կը ծախսուի, այն կը հեղինակուի։ Անբարոյական գրականութիւնն հսկայաբար կը յառաջդիմէ, զի անբարոյական գրականութիւնը չատ աւելի ընթերցող գտած է քան լուրջ և բարոյական գրականութիւնը։ Կան արդարեւ ճշմարիտ եւ անձնուէր գրագէտներ որք աղքատութիւնը նախամեծար կը համարին քան ի գին անբարոյական հրատարակութեանց վաստկուած հարստութիւնը։ Բայց այս պարկեշտ գրիչներու փոքրամասնութիւնն անբաւական է հոսանքը կասեցնելու։ Ինչ տեսակ դիրք կամ վէպ որ աւելի կը կարդացուի, անշուշտ կ'արտադրուի, եթէ ոչ առաջնակարգ, գէթ երկրորդ կամ երրորդ կարգի գրիչներէ։ Ֆրանսայի ազատական օրէնքները թէև պետական հսկողութեան ենթարկած են դեղավաճառները, և վառօդի ու թոյնի վաճառումը, բայց չեն կրնար խափանել անբարոյական հրատարակութիւնները։ Հարկ է ուրիշ նոր իսկ ժողովրդեան կոչում ընել, ժողովրդեան մէջ շարժում մը յառաջ բերել անբարոյական վէպերու ընթերցման դէմ, ժողովրդեան ճաշակն ազնուացնել եւ բարոյացնել։ զի երբ անբարոյական հրատարակութիւնք այժմեան չափ ընթերցողք չգտնեն, այժմեան չափ ալ չեն կրնար արտադրուիլ։ Ահա՛ սոյն հիմնաւոր տեսութեամբ, Նորահաստատ «Դաշնակցութիւնը» կամ Ընկերութիւնն, իւր ատենաբանին՝ Պ. տը Բրէսանսէի բերնով կը հռչակէ թէ նոյն իսկ ժողովրդեան դիմէն իրեն կէս նպաստակի պիտի դնէ։ Սոյն Ընկերութեան հրատարակութիւնը և բանախօսութիւնք պիտի ուղղուին անբարոյական վէպերու վնասները ցոյց տալու, եւ բարոյական հրատարակութեանց ճաշակը ներշնչելու եւ զարգացնելու։ Փարիզեան կարեւորագոյն լրագրերու հետ, թէ՛ եւս, իւր դեկտ. 21ի խմբագրականաւ, ջերմապէս կը հաւանի Ընկերութեան նպատակին եւ ընտրած գործողութեան միջոցին, և լիակատար յաջողութիւն կը մաղթէ նմա, յօգուտ բարոյականութեան, ի պատիւ Ֆրանսական հանրավարութեան և ի օգէր Ֆրանսական գրականութեան։

Օգտակար կը համարինք մեր ազգայնոց ուշադրութեան ներկայացնել զայս չարժում։ զի կարծողներ կան թէ բովանդակ Ֆրանսա հաւանող է անբարոյական գրականութեան, և մեր ժողովրդեան մէջ եւս օրուան նորաձեւութիւն եղած են անբարոյական հրատարակութիւնք։ Ա.յս յոռի ճաշակ մեր մէջ եւս տակաւին չատ չզարգացած, կ'արժէ որ լուրջ գրագէտք մեծագոյն չանքեր ընեն բարոյական և բարոյացուցիչ հրատարակութեանց ճաշակը մշակելու հայ ազգին մէջ, և հրապարակագիրք, քարոզիչ հարք և դաստիարակք կարեւոր պարտաւորութիւն մը համարին երիտասարդութիւնն զգուշացնել անբարոյական ընթերցումներու դէմ, որոց ազդեցութիւնն հետեւանքներն արդէն իսկ ակներեւ են հայ երիտասարդութեան մէկ մասին վրայ։

ՖԷՐԴԻՆԱՆ ԶԱՐԼԱՆԻ Իւր վերջին թիւերով վերստին կարգ մը յօդուածներ հրատարակեց, որով կը ջանար ապացուցանել թէ Ֆերտինանտ Իշխան Օրլէանեան Փարիզի Կոմսին հետ համախորհուրդ է Եւրոպիոյ խաղաղութիւնը վրդովելու համար, որով ինք Պուլգարիոյ թագին տիրանայ և Կոմսն ալ Ֆրանսայի թագին։ Օրլէանեանց հերքումներուն հակառակ գերման լրագրոյն այս ամբաստանութեանց վրայ նորէն պնդելը կը համարուի նչան մը թէ Պիզմարք Իշխան կ'ուզէ միտքերը պատրաստել Ֆերտինանտ Իշխանի տապալման իբրեւ, Եւրոպական խաղաղութեան պահպանման համար հարկաւոր և անխուսափելի զոհողութիւն մը։

—Հունգարիոյ Հէրիաս անուն փոքր քաղաքին մէջ ոստիկանութիւնը ձերբակալեց դրամանենդներու խմբակ մը, որոց պետերն էին տեղւոյն յունադաւան քահանան և վարժապետը։ Դրամանենդութեան գործիք և չատ մը կեղծ դրամք պահուած էին եկեղեցւոյն մէջի իսկ։

—Դեկտ. 20ին Հունգարիոյ մէջ ձեան բուռն փոթորիկ մը տեղի ունեցաւ, յորում երկաթուղւոյ և հեռագրական հաղորդակցութիւնը ընդհատեցան, և մանաւանդ Վիէննայէ Թրղթատար չկրցաւ երթալ Բէշդա, որ, քանի մը տար բարձրութեամբ ձեան ներքեւ թաղուած, շրջակայներէն բոլորովին անջատուած մնաց պակ մը։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԴԵՐԸ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Թաշդին Վիէննայի Թղթակիցը, Ֆերտինանտ Իշխանի Օրլէանեան մերձենալութեանց մէջ մատ չունենալն հաստատելով հանդերձ, կը պատմէ թէ Իշխանն եւ իւր մայր ի՛նչպիսի հնարքի մը դիմած էին Զարլին հետ հաշտութիւն մը յառաջ բերելու համար։ Հինգ ամիս առաջ, պատուաւոր մարդ մը, որ ի Վիէննա և ուրիշ քանի մը մայրաքաղաքներու մէջ ծանօթ է իբրեւ քաղաքական գործակալ, և զոր այլ և այլ կառավարութիւնք գործածած են եղմական փափուկ խնդիրներու մէջ, իմացուցած էր Բլէյսանդին Իշխանուհւոյն որ եթէ 60,000 ռուպլի իւր տրամադրութեան ներքև դրուի, յանձն կ'առնու Ռուսիա երթալ և չահել քանի մը անձեր, որոց ազդեցութեան չընորհիւ կարելի է Զարլին ճանչցնել զՖերտինանտ Իշխան իբրեւ Իշխան Պուլկարիոյ։ Պատճառ չկայ ենթադրելու թէ այս գործակալ խաբէական հնարք մը կը նիւթեր 60,000 ռուպլ շորթելու համար։ բայց այդ 60,000 ռուպլին վճարայ չափազանց վստահութիւն դրած պէտք է լլնի։ Իրօք Ռուսիա դնաց 60 հազար ռուպլիով, և անմիջապէս սկսաւ նամակներ ղրկել, որովք յոյժ նպաստաւոր կերպիւ կը խօսէր իւր պաշտօնին յաջողութեան վրայ։ Բայց քիչ մը ետքը խնդրեց 60,000 ռուպլի եւս, որ մերժուեցաւ, զի Բլէյսանդին Իշխանուհին սկսած էր կասկածներ տածել, թէ գործակալը խաբեբա՞ մ'էր, կամ թէ ինք եւս խաբէութեան մը զոհ գնաց, յայտնի չէ։ բայց անոր տեղեկագրերէն Ֆերտինանտ Իշխան ժամանակ մը այն կարծիքն ունեցաւ թէ իրեն նկատմամբ Զարլին տրամադրութիւնը մեղմանալու վրայ են։ Այդ կարծիք յետոյ ցրեցաւ, և 60,000 ռուպլին ալ կորաւ։ Բայց Ֆերտինանտ Իշխանին այսպիսի միջոցի մը դիմելն իրօք պարսաւելի՞ էր երբ ամէնէն օրինաւոր դիւանագիտական գործերն անգամ դրամ կը պահանջեն, եւ Ռուսիոյ մէջ աւելի քան այլուր, կ'ըսէ Թաշդին Թղթակիցը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

Մեծ յոյս կը դրուէր Բեռլինոյ աւագերդեսպուրգի գերմանական դեսպան Պ. Ֆոն Շվայնիցի խաղաղարար պաշտօնին վրայ։ Կ'ըսուէր թէ Վիլհելմ Կայսեր կողմէ պաշտօն ունէր ազգու կոչում մ'ընելու Զարլին խաղաղասէր տրամադրութեանց, որպէս զի վերջ մը տրուի Ռուսիոյ սպառնալից սպառազինութեանց։ Մեր երեկի հեռագիրը կը ցուցնեն թէ այս յոյսեր ի դերեւ ելած են, և կամ թէ յուսալու բան մը չկար որ դերեւ ելնէր։ Հեռագիրը մ'ըսաւ թէ Պ. Ֆոն Շվայնիցի պաշտօնն անյաջող ելած է։ ուրիշ հեռագիր մ'ըսաւ թէ գերմանական դեսպանը պաշտօն ունէր միայն Գերմանիոյ կողմէ խաղաղական հաւատիք հաղորդել Զարլին, այսինքն՝ յայտարարել թէ Գերմանիա բնաւ թշնամական դիտում չունի Ռուսիոյ դէմ։ Ա.յս երկու հեռագրաց ալ եզրակացութիւնը սա է թէ Ռուսիոյ պատերազմական պատրաստութեանց առթիւ ծագած տագնապը փարատելու արդիւնքը չէ ունեցած Պ. Ֆոն Շվայնիցի ձեռնարկութիւնը։

Հոլլանդիոյ Կառավարութիւնն օրինագիծ մը մատոյց Խորհրդարանին, որով 13 տարեկանէ վար եղած տղայոց գործարաններու մէջ աշխատիլը կ'արգիլէ։ բայց 12 տարին լրացուցած տղայք կրնան աշխատիլ արտերու մէջ։ Մինչեւ 16 տարեկան տղայք 24 ժամու մէջ առ առաւելն 10 ժամ միայն պէտք է աշխատին, և մինչեւ 18 տարեկան, նոր օրէնքը կ'արգիլէ տղայոց աշխատութիւնը գիշերները կամ կիւրակէ օրերը։

—Ռուման հաղարապետն Պուքէնաւ, որ Պուքրէշի ամրութիւնները շինել կ'ըղբաղի, Պրուսէլ գնաց խորհրդակցելու պելժ զօրավար Պ. Պրիամոնի հետ, որ Եւրոպիոյ մէջ զինուորական ամենէն ձեռնհաս ճարտարագէտը կը համարուի ի մասին շինութեան բերդերու և այլ ամրութեանց։ Կը սուղգուի թէ Ռումանիա, ի նախատեսութիւն ծանր պատահականութեանց, զինուորական կարեւոր պատրաստութիւններ կը կատարէ։

—Աֆղանստանէն առնուած նորագոյն լուրեր կը ծանուցանեն թէ, Էյուպ Խանին Անգլիացւոց անձնատուր լլնելէն ի վեր, Էմիր Ապտ-իւր-Բահման Խանին դէմ ապստամբելու պատրաստուող բոլոր ցեղապետքն ի ցեղք հնազանդութիւն յայտնած են, և պարագլուխք ոմանք, Էմիրին վրէժխնդրութենէն վախնալով, կ'երթան անձնատուր լլնել անգլօ-հնդիկ Կառավարութեան։

— Պիրմանիոյ կողմն Անգլիացւոց դժուարութիւնք վերջ չգտան։ զի Պիրմանիոյ լեռնաբնակ ժողովուրդք մասնակի չարժումներով և յանկարծակի յարձակումներով տակաւին կը յոդնեցնեն անգլ. զօրքերն, և կ'արգիլեն անգլիական տիրապետութեան կանոնաւոր կերպիւ հաստատումը։

ՌՈՒՍԻԱ.

Վարչաւիոյ ռուս լրագիրները կը պատմեն հետեւեալ դէպքը։

«Վարչաւիոյ հրեայ հասարակութեան մէջ լուր կը տարածուի թէ քիչ օրէն հեռու աշխարհէ մը քաղաքս պիտի դայ հրաշալաւոր ռաբբի մ'որ հրաշքով կը բժշկի ամէն տեսակ հիւանդութիւն, հրաշագործութեամբ կը բազմապատկի իրեն պակ տրուած դրամագլուխն եւայլն։ Վերջապէս այդ ռաբբին կ'ըսուի թէ Ռուսիոյ Ցարն է։ Ամբոխ մը հաւաքուեցաւ, ամենքն ալ կ'ուզէին տեսնել զայն։ Ամբոխին մէջ մարդ մը կար որ ինքնին ամենուրեք կ'ասէր թէ ինքն ինքն է։ Զարմացաւ իւր տեսակցածներն։ Ամբոխ մը հաւաքուեցաւ։ Ամենքն ալ ասոնց ասոնց ասին թէ ինքն է։ Ամենքն ալ զարմացան

պէս անհամբերութեամբ սպասուած հրաշագործ ռաբբին երեւան կ'ելնէ Վարշաւիոյ մէջ։ Հիւանդ և առողջ, հարուստ և աղքատ, կին և այր սկսան դիմել ռաբբիի քնակավայրն։ Այնչափ մեծ էր նոր իմաստութիւնն, որ բազմաթիւ մարդիկ որոշեցին նորա արկղը դնել իրենց դրամագլուխները, հաւատի լմնելով թէ իրենց դրամն, առ ժամանակ մնալով հրաշագործի արկղին մէջ, պիտի կրկնապատկի։ Ցանկարծ Իսրայէլի զաւակները կայծակնահար կը լինին իմանալով թէ հրաշագործն անյայտացած է հրաչիւք, առանց ամենաչնչին հետք մը թողլու։ Զը գիտցուիր ո՞ր աշխարհն մեկնած է վարպետորդի ռաբբին իւր արկղով, որ կը պարունակէր աւելի քան 40,000 ռուբլի և զոր հաւատացեալներն դրած էին անդ, կրկնապատիկն առնելու հաւատով։»

—Ֆիլանտիոյ մէջ, որ Ռուսիոյ իշխանութեան ներքև քիչ չատ ազատական վարչութեան վերջին բնակավայրն եղած է, կանայք իրենց յարատեւ մրցման շնորհիւ այժմ ունին ընտրական ազատութիւն հանրային գործոց մէջ։ Պեռլ. Վեռմոռդ կը գրէ թէ անցեալ շաբաթ տեղի ունեցաւ կանանց միութեան ժողովն ի Հելսինքֆորս։ ամբողջ քաղաքի ամէն կողմերէն կանանց ահագին բազմութիւն ժողոված է Թորհրդարանի սրահը։ Միութեան նախագահուհին բացատրելէ յետոյ կանանց մասնակցութեան գլխաւոր կարեւորութիւնն հանրային գործոց, յորդորեց զնոսա ամէն կնոջ հասկցնել թէ ընտրական գործոց մէջ կինն աշխատելու է հաւասարիւ առն։ Նախագահին հետեւեցան ուրիշ միքանի կին ատենախօսներ, որք նմանապէս շատագովեցին միեւնոյն գաղափարը։ Միայն Հելսինքֆորսի մէջ կանայք ունին 5000 քուէ, որով կարող են հանրային գործոց մէջ կին դեկավարներ ընտրել։ Ոակայն մինչեւ այսօր բազմաթիւ տիկնայք չէին մասնակցեր ընտրութեանց «կեղծ ամօթխածութեան պատճառանօք»։ Նորա կ'երկնչին ընդհարիլ արանց։ Ռոնենաբանուհի մը պատասխանելով այս կէտին, գիտել տուաւ թէ կանայք ընտրական գործոց մէջ ինչո՞ւ կը վախնան արանց ընդհարումէն, մինչդեռ պարահանդէսներու եւ նուագահանդէսներու մէջ պերով կ'ընդհարին արանց։ Հետեւաբար ամենեւին հարկ չկայ երկնչելու ընտրական գործոց ընդհարումէն։ Կանանց միութեան ժողովն երկրատեւ խորհրդակցութենէ յետոյ հետեւեալ որոշումը տուաւ. «Կանանց համար մեծագոյն բարիքը պիտի լինի այսուհետեւ միշտ մասնակցիլ հանրային ընտրութեանց»։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ'իմանանք թէ պատրիարքական խնդրոյն վերաբերեալ պաշտօնագիրքը երէկ յանձնուեր են Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղին։

Երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցաւ փաստաբան Մեծ. Յակոբեան Յակոբ էֆէնտիի նշանախօսութիւնն ընդ Ազն. Օր. Բերուշ Պ. Պասմաճեանի, ի ներկայութեան երկուց կողմանց ազգականաց և բարեկամաց։

Պետերբուրգում հրատարակուող ամենատարածուած Ամէր ռուս օրագիրը հայոց ընդհանուր թիւը հետեւեալ կերպիւ է ցոյց տալիս։

Ասիական և եւրոպական տէրութիւնների մէջ ցրուած հայերի ընդհանուր թիւը հասնում է մինչեւ 4,016,305 հոգու, որոնցից ստուար մեծամասնութիւնը կազմում են պարզ երկրագործները, որոնք արդէն բաւական երկար դարերէ ի վեր ապրում են Հայաստանում, որը այժմ գտնվում է Յաճկաստանի, Ռուսաստանի և Պարսկաստանի տիրապետութեան տակ։

Հայ ժողովրդի մը մեծամասնութիւնը՝ թուով 2,525,525 մարդ, ապրում է օսմ. կայսրութեան սահմաններում։ Յաճկաստանի հայերից յետոյ մեծամասնութիւն կազմում են Ռուսաստանում ապրող հայերը. նոցա թիւը հասում է մինչեւ 1,391,620 հոգու. այնուհետեւ երրորդ տեղը բռնում են Պարսկաստանում ապրող հայերը, որոնց թիւը հասնում է 54,685 հոգու։ Աւստրիայում ապրող հայերի թիւը 23,475 է. իսկ Բուլղարիայում (9,250), Ռումինիայում (13,200), Հնդկաստանում, Բիրմանիայում, Աֆղանիստանում, Հաբէշստանում, Ֆրանսիայում, Իտալիայում, Անգլիայում և վերջապէս Ամերիկայում ցրուած բոլոր հայերի թիւը հաշվում է մինչեւ 30,000։

* * *

Նոյեմբեր վերջն ամենօրեայ թերթի 4096 թվում Պ. Ադամեանի «Հայվէտ և նորա ողբերգութեան աղբիւրը» գրքի մասին հաղորդուած է մատենագրական հակիրճ մի տեղեկութիւն։

Նոյնպէս նոյն թերթի անցեալ տարուայ ապրիլ ամսի թուահամարում աւելի մանրամասնօրէն տեղեկութիւն է հաղորդուած Հայր Ալիշանի «Սիսուան» գրքի մասին։ Այս տեղ բաւականին համակրութեամբ է է խօսվում մեծանուն հօր պատկառելի գործի մասին։

(Աբուս.)

ՀՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Եէմէնի կուսակալ և Ի. զօրաբանակի հրամանատար անուանեցաւ Հալէպի Նախորդ կուսակալ Օսման փաշա։

Դամասկոսի Զաֆրանպոլու գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Էրբէլիի գայմագամ Ամասլահ էֆէնտի և նմա յաջորդեց Զաֆրանպոլու գայմագամ Բիքիր էֆէնտի։

Թուրք Թերթերը կ'իմանան թէ Պետական Խորհրդոյ Օրէնսդիր ճիւղին նախագահ պիտի անուանուի նոյն ճիւղի անդամներէն Բարձր. Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆէնտի որդի Խալիտ պէյ, որ ժամանակ մ'ի վեր փոխանորդաբար կը վարէր զայդ պաշտօն։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆՆ ԵՒ ՕՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Ամէնքի լրագիրքը կը ծանուցանեն թէ Եորկիոս Թագաւորը Վեհ. Սուլթանին պիտի ընծայէ Ս. Փրկչի ականակուռ պատուանշանը զոր պատուական յատուկ պաշտօնեից միջոցաւ պիտի զրկէ ի Կ. Պոլիս Ն. Վեհափառութեան մատուցելու համար։

Ամէնքի արքայական պալատն մէջ տրուած հացկերոյթին անձամբ նախագահեր է Եորկիոս Թագաւորն, աջ կողմն ունենալով Էմհէմ փաշան։ Թագուհւոյն աջ կողմը բազմեր է Ֆափգ պէյ։ Հացկերոյթի միջոցին Թագաւորը իւր ձեռաքը Էմհէմ փաշային և Ֆափգ պէյի նուիրեր է Ս. Փրկչեան պատուանշանը։

Կ'ըսուի թէ նոյն պատուանշանի առաջին աստիճանը պիտի նուիրուի Բարձր. Մեծ. Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վեհ. Նախարարին։

Ամէնքի մէջ զրոյց մ'ելած է թէ Վեհ. Սուլթան Օսմանիէ պատուանշանը պիտի չնորհէ Յունաստանի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տրակուվիսի և Շէֆֆագաթի պատուանշանը՝ նախարարապետ Պ. Դրիբուբիսի քրոջ։

Ամէնքի օսմանեան դեսպանատան մէջ ևս չքեղ հացկերոյթի մը տուեր է որուն ներկայ գտնուեր են նախարարք և Թագուհւոյն պատուակալ տիկնայք։

ՊԱՌՈՆ ՏԸ ՀԻՐՇ

Պառոն տը Հիրշ երէկ կայս. պալատ գնաց և երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ իւր շնորհակալիքն յայտնեց Վեհ. Սուլթանի այն հոգածութեան համար զոր ցոյց տուած էր իւր հիւանդութեան միջոցին։

Պառոնն յետոյ Բ. Դուռը գնաց և իւր հայուական խնդրոց վրայ բանակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՄԻԱՑՈՒՄՆ

Յայտնի է թէ Սերպիոյ խորհրդարանը վաւերացուց Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ կնքեալ պայմանագիրն ի մասին երկաթուղեաց միացման ի Զարիպրոտ, ինչպէս նաեւ այն պայմանագիրն որ 1887 յունիս 4ին կնքուած էր ի Կ. Պոլիս՝ Թուրքիոյ և Սերպիոյ միջեւ ի մասին օսմանեան և սերպիական գծերու միացման ի Վրանիա։ Այս երկու պայմանագիրք համանման տրամադրութիւններ կը պարունակեն սահմանագլխոց կայարանաց հաստատման եղանակին և անոնց կանոնաց նկատմամբ։ Սակայն երկու պայմանագրոց միջեւ էական տարբերութիւն մը կայ։

Թուրքօ-սերպիական պայմանագիրը կնքուած է փոխադարձութեանց հիման վրայ, բաւական բովանդակ նշանակութեամբ, պահելով հանդերձ երկուց պետութեանց գործելու անկախութիւնն եւ ազատութիւնը, մինչդեռ նոյն երդած չէ սերպօ-պուլկար պայմանագրոյն մէջ։ Այս կէտ գիտողութեան առարկայ եղած է արդէն Աքուբչինային մէջ։

Թուրքօ-սերպիական պայմանագիրը կնքուած է այն տեղեկագրոյն հիմանց վրայ որ 1884 դեկտ. 25ին պատրաստուեցաւ այս նպատակաւ ի Վրանիա գումարեալ յանձնաժողովոյն ձեռամբ։ Վրանիայի սահմանագլխոյն վրայ պիտի հաստատուին երկու կայարանք, մին սերպիական և միւսն օսմանեան, իրարմէ շուրջ 300 մեղր հեռաւորութեամբ։ Այս կայարանաց իւրաքանչիւրի հսկողութիւնը պիտի յանձնուի այն տերութեան պաշտօնէից որում կը պատկանին։ Սերպ կառավարութիւնը մաքսային և ոստիկանական պաշտօնատուն մը պիտի ունենայ օսմանեան կայարանին մէջ, և օսմ. կառավարութիւնն ևս նմանօրինակ պաշտօնատուն մը պիտի ունենայ սերպիական կայարանին մէջ։

—Սերպիական դեսպանն առաջարկած է Բ. Դրան որ սահմանագլխոց վրայ թղթատարական պայուսակներու փոխանակութեան համար մասնաւոր պայմանագիր մը կնքուի։ Թէեւ Բ. Դուռը տակաւին պատասխանած չէ, սակայն կ'ըսուի թէ այս պայմանագրութեան կնքման վրայ բանակցելու համար կայս. կառավարութեան կողմէ պատուիրակ պիտի կարգուի Թղթատարութեան և հեռագրատանց վերատեսուչ Իզզէթ էֆէնտի և Սերպիոյ կողմէ դեսպան Պ. Նովաքովիչ։

ԿԱՆԱՅԻՆՔՎԷՃ ՄԸ Ի ՍՈՖԻԱ

Սոֆիայէն կը գրեն Վիէննայի լրագրոյ մը.

Բլէմանդին իշխանուհին կը շարունակէ այցելել քաղաքիս մարդասիրական հաստատութիւնները։ Վերջերս իւր այցելութեամբ պատուեց պուլկար կանանց Մայէոս ընկերութիւնն և այս առթիւ հաճեցաւ ընդունիլ անոր պաշտպանի տիտղոսը։ Դժբաղդաբար խնամակալ կանանց մէջ, Տիկին Խրիստոֆի, ամուսին զինուորական հիւանդանոցաց բժշկապետին, անճաշ ընթացքի մը մէջ գտնուեցաւ որ կանայի թերթև յեղափոխութիւն մը յառաջ բերաւ։ Խնամակալութեան նիստերը սովորաբար տեղի կ'ունենան Նախագահ Տիկին Ֆիլարէդովի տան մէջ, իսկ Ընդհ. ժողովը հանրային շէնքի մը մէջ կը գումարի։ Հետեւաբար ընկերութիւնը շրջարձեցաւ երբ ծանուցին Ֆերտինանտ իշխանին մօր այցելութիւնը։ Մուրտիզ կարելի էր արժանաւորապէս ընդունիլ իշխանուհին։ Նախագահ տիկնոջ բնակարանն յոյժ փոքրիկ էր և համեստ, պարագային պատշաճ հանդիսաւորութիւն մը կատարելու համար։ Քաղաքին ոչ մէկ հանրային շէնքը տրամադրելի էր իշխանուհւոյն ընտրած ժամուն։ ուստի յանուն Մայէոս ընկերութեան հիւրընկալութիւն խնդրուեցաւ Տիկին Խրիստոֆէ, որ Սոֆիայի ամէնէն հոյակապ բնակարանաց մին ունի, և սա փութաց իւր դահլիճն ընկերութեան տրամադրութեան ներքև դնել, ի սկզբան առանց պայմանի։ սակայն, վերջին պահուն միտքը փոխելով, իշխանուհւոյն ժամանումէն քանի մը վայրկեան առաջ իւր տան դուռը կեցաւ և ծայրայեղ քինախնդրութեամբ մը, այն կանանց միայն թոյլ տուաւ ներս մտնել որք իւր բարեկամութիւնը կը վայելէին։ Դիւրին է երեւակայել կանանց բարկութիւնը, որք զարացած՝ փոթորիկ մը յարուցին Տիկին Խրիստոֆի դէմ, այն ատիճան որ Մայէոսի ընդհանուր ժողովն որ այս դէպքի յաջորդ օրն ի նիստ հրաւիրեալ էր, պաշտօնապէս ծանոյց հիւանդանոցաց բժշկապետին կնոջ՝ թէ հրաժարեցուցուած էր ընկերութեան անդամակցութենէն։

Այս կանացի փոքր պետական հարուածը կը յիշատակենք, վասն զի խօսակցութեան ընդհանուր առարկայ է Սոֆիայի բոլոր ակմբոց և նոյն իսկ դիւանագիտական շրջանակաց մէջ։ Իշխանին արքունեաց մէջ դառն տրամադրութիւն մը յառաջ բերած է այս դէպք։

ՄԱՌՕԱՑԻՆ ՇՂԹՈՑ

Ծանուցուեցաւ թէ Արեւելեան Բուլկարիի սահմանագլխոյն վրայ մաքսային շղթայ մը պիտի հաստատուէր։ Արդ, այդ մաքսատան մէջ գտնուելիք պաշտօնեայք ընտրուած լինելով, մինչեւ յունվար պիտի զրկուին իրենց պաշտօնատեղին։

Թուրէ բարձրագոյն իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ փութացնելու համար մաքսային շղթայի հաստատութիւնն, որովհետեւ, կ'ըսէ, Պուլկարիա երկու տարիէ ի վեր մաքսատուրք առնլով օսմանեան երկիրներէ Արեւելեան Բուլկարի ներմուծող ապրանքներէն 500,000 ոսկւոյ չափ գումար մը հասուցած է տերութեան գանձուն։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Վեհ. Սուլթանն՝ ոյր գիտութեանց և արուեստից ծաւալման համար տարեցտարեց բարձր հոգածութիւնն հանրածանօթ է, բարեհաճած է կարարական Իրատէիւ արտօնութիւն շնորհել առ Պ. Ա. Քրիսդիտէս՝ տնօրէն Մանուցմանց համանուն ընդհանուր Դրամական ընկերութեան՝ բժշկական և դեղագործական Հանդէս մը հրատարակել։ Պ. Քրիսդիտէս այս Հանդիսի տնօրէնութիւնն յանձնած է առ Պ. Բ. Աբէրի՝ ծանօթ քիմիագէտն՝ որ յաջողած է այդ հրատարակութեան համար ընտանալ հովանաւորութիւնն Վեհ. Մավրոյէնի փաշայի և Տոքթ. Մահէի, Մօրթմանի, Ֆափգ փաշայի և Պոնքովսքի պէյի և այլ ձեռնհաս անձանց աշխատակցութիւնն ապահովելու։ Տարակոյս չկայ թէ այս պայմանաց մէջ՝ յիշեալ Հանդէսը փայլուն յաջողութիւն մը պիտի ունենայ և Պ. Քրիսդիտէսի գործակալութիւնը մեծ պէտք մը պիտի լրացնէ։

Վեհ. Սուլթանը գնդապետի աստիճան շնորհեց իւր թիկնապահներէն տեղակալ-գնդապետ Ֆափգ պէյի որ այժմ Գոնիա կը գտնուի։

—Հալէպի Տէֆթէրը Խագանիի պաշտօնեայ կարգուած է Օսման Զէքի էֆէնտի որ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորած է արդէն։

—Դատական նախարարութեան վիճակագրութեան դիւանի քարտուղար անուանուած է պատժական գործոց դիւանի քարտուղար Ալի պէյ և նմա յաջորդած է վիճակագրութեան դիւանի քարտուղար Բաղրպ պէյ։

—Վեհ. Սուլթանի կողմէ առաջին թիկնապահ և Ն. Վեհափառութեան փեսայ Մէհմէտ փաշա պիտի դիմաւորէ նախորդ Խտիվ բարձր. Իսմայիլ փաշան, որ այսօր կէս օրին մայրաքաղաքս կը սպասուի։

—Վեհաբեկ ատենի աղերսագրոց ճիւղին նախագահ Շէֆիգ էֆէնտիի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի դատարանաց վճռագրելու համար օրինական բանաձեւ մը պատրաստել, երէկ առաջին անգամ ի նիստ գումարեցաւ։

—Մէճիտիէի գնոյն բարձրացման պատճառներէն մին ալ, կ'ըսէ Թուրէք, պուլկարական կառավարութեան մէկ յայտարարութիւնն է, որով 16 դրչ գին դնելով մէճիտիէին, հրամայուած է այդ գնով առնուլ տալ հրապարակի վրայ։

Թուրք թերթը ընդունելով Պուլկարիոյ այս ընթացքը, կառաջարկէ կայս. կառավարութեան՝ փոխադարձաբար ճնշողական միջոցներ ձեռք առնլով ի դերեւ հանել այդ որոշումն։

—Սարէր կ'իմանայ թէ երմտական նախարարութեան օգնական Բիզա էֆէնտի երմտական ժողովոյ անդամ պիտի անուանի և նմա պիտի յաջորդէ նոյն ժողովոյ անդամ Մէճիտէտին էֆէնտի։

—Լ. Հերբերտ տէր և տնօրէն Պ. Էտկար Հուէդէքքը իւր թերթի երէկի թուոյն մէջ սաստագրեալ յօդուած մը հրատարակելով կըսէ թէ երկու շաբաթէ ի վեր հիւանդ լինելուն պատճառաւ, թերթին խմբագրականները շատ անգամ զուրկ էին յատակութենէ։ Պ. Հուիդեէքքը այդ կարգը կը դասէ մասնաւորապէս երեքշաբթի օրն հրատարակեալ յօդուածն, երմտական նախարարի փոփոխման վրայ (զոր թարգմանած էինք երէկ) և յիշեցնելէ յետոյ թէ Մահմուտ Ճելալէտտին փաշա անսովոր պարագայից մէջ կը կոչուի երմտական նախարարի պաշտօնին, լաւատես կերպիւ կը խօսի Ն. Վեհմութեան երմտական ծրագրոյն և անոր գործադրելի հանգամանաց վրայ, հանդերձ ինչ ինչ առաջարկութեամբք վասն բարւոքման գանձային դրութեան թուրքիոյ։

—Վեհ. Սուլթանն հրամանաւ Պոլսոյ Միրճան Թաղը գտնուած Ֆաթիմէ Սուլթանի ապարանքը պիտի յատկացուի կայսերական իշխանուհեաց միոյն, որոյ ամուսնութիւնն որոշուած է։

—Ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց Մանչեսթր, տակաւին անհիմն է այն զրոյց թէ Եգիպտոսի օսմանեան բարձր գօմիսէր Մուխթար փաշա իւր հետեւորդաց հետ մայրաքաղաքս պիտի գայ ի մօտոյ։

—Սոֆիայի Սէլոյոս լրագիրը կը հրատարակէ թուրքիոյ պուլկար վարժարանաց վիճակագիրն, ուստից կ'երեւի թէ Մակեդոնիոյ մէջ (Սելանիկ, Սերէզ, Իւսքիպ և Պիթոլիա) 293 վարժարանք կան, ուր կը յաճախեն 16,965 մանչեր և 1789 աղջիկներ։

Ադրիանուպոլսոյ դաւառին մէջ և Կ. Պոլսոյ շրջակայքն 131 վարժարանք, ուր կը յաճախեն 5074 մանչեր և 324 աղջիկներ։

Հետեւաբար թուրքիոյ պուլկար վարժարանաց թիւն է 591, ուր կը յաճախեն 23,810 երկսեռ աշակերտք և ուր կը դասախօսեն 568 ուսուցիչ և 71 ուսուցչուհիք։

—Դարդանելի նեղուցին հրամանատար Ֆէրիդ Բիֆգաթ փաշա, որ ժամանակ մ'ի վեր անկողնոյ կը ծառայէր ի Կ. Պոլիս, երէկ առաւօտ մեռաւ։

—Դատական բարենորոգմանց յանձնաժողովոյ մէկ որոշման համաձայն Դատական նախարարութեան մէջ պաշտօն ընդրող անձինք պէտք է նախապէս քննութիւն մ'անցուցեն իրաւագիտական վարժարանի ուսուցչական մարմնոյն առջեւ։

—Կայս. Իրատէ մ'արտօնած է ըմբիւռնիոյ թաղապետութեան Բ. շրջանակի տնօրէն Էմին պէյը գործածել ֆրանսական կառավարութեան կողմէ նուիրեալ Պատուոյ Լեգէոնի աստղը աստիճանն և պարսկական կառավարութեան կողմէ նուիրեալ Առիւծ և Արեւոյ պատուանշանի չորրորդ աստիճանը։

—Թարէք իւր այս աւուր թուով կայս. կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Մուտանիէն Պրուսա տանող երկաթուղեաց գծին վրայ, որ 200,000 ոսկիէ աւելի ծախիւք շինուած և յետոյ երեսի վրայ Ցացած է և այժմ բոլորովին ոչնչանալու վրայ է։

—Նիկոմիդիոյ մէջ երեւան եղած անասնոց տարափոխիկ հիւանդութիւնն սկսած է չրջակայքը տարածուիլ և յառաջանալ մինչեւ Լենկիւրի։

Հէրէքէտ այս առթիւ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

—Ցատուկ հաւաքիչներ սկսած են գանձել մայրաքաղաքիս կարուածատուրքերն։ Այդ տրոց Քաղաքապետութեան յատկացեալ մասն ուղղակի բաղաքապետութեան պիտի յանձնուի և պիտի յատկանայ մայրաքաղաքիս բարեզարդութեան։

—Պէրութի պարսկական հիւպատոս անուանած է մայրաքաղաքիս դեսպանատան առաջին քարտուղար Միրզա Հասան խան, որոյ պաշտօնը վաւերացած է Բ. Դրան կողմէ։

—Բաղէշի կուսակալութիւնը ծանուցած է Ներքին գործոց Նախարարութեան թէ նահանգին Կաղրաթ գաւառակի Պաթրբեան անուն քրիստոնեայ գիւղի ժողովուրդն ամբողջովին ընդունած է իսլամական կրօնն։ Ներքին գործոց Նախարարութիւնն եւս իւր կողմէ խնդիրը ներկայած է Վեհ. Սուլթանին, որ նոյն ժողովրդեան իւրաքանչիւրին գրաւական նուէրներ ըրած և միանգամայն հրամայած է կայսանձնական գանձուն նախարարութեան որ նոյն գիւղին մէջ մզկիթ մը և դպրոց մը կառուցուի փութանակի։

(Սաբահ)

—Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղի պահականոցին մօտ հեռագրական և թղթատարական մասնաճիւղ մը հաստատուած է, ուր պիտի ընդունուին թուքերէն հեռագիրք և պարզ ու յանձնարարեալ նամակներ։

—Երէկ ժամը 7ին ի Տօրմա-Պաղչէ ճամբը-Բէյօղլի առջև Խասգիւղցի հրրեայ մը թրամվէյի առջևի կողմէն վեր եկած ատեն վար ինկաւ և գլուխը կառքին անիւներուն զարնուելով, անմիջապէս մեռաւ։

—Երէկ գիշեր, Սկիւտարի բարձանց վրայ գտնուած Լիպատէ անուն տեղն սրճարանի մը մէջ սպասաւորող Սարգիս անուն հայ մը կ'սպաննուի։ Ոստիկանութիւնը վրայ հասնելով ընութիւն կը կատարէ և կը հաստատուի թէ սճրագործն է քաղաքապետութեան երկրայաձիներէն Հիւսնի էֆէնտի որ անմիջապէս կը ձերբակալուի։

—Ոստիկանութեան Նախարար Բեամիլ պէյ, որ հինգ վեց օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած լինելով նախընթաց օր իւր պաշտօնատեղին գնաց։

—Քոնդանդիս-Բոլիս ծանուցած էր թէ Մեծ Կղզիի մէջ ծագկի հիւանդութիւն երեւան եկած է և յիսունի չափ ընտանիքներ այդ պատով վարակուեր են։ Թարէք, պաշտօնական տեղեկութեանց յենլով, կ'ըսէ թէ յոյն թերթի այդ լուրը չափազանցեալ է, որովհետեւ Մեծ Կղզիի մէջ միայն 16 հոգի ծաղիկ բռնուած են որոց մեծ մասը թեթեւապէս, և թէ թաղապետութիւնն արդէն հարկ եղած անմիջական միջոցները ձեռք առած է։

—Շքեղաբոյն գրուած թղթակցութեան մը նպատակով, կ'ըսէ Լ. Հերբերտ, Իրէքի կառավարիչ կուսինէլի Ալի փաշայի վրայ եղած սպանութեան փորձի հեղինակներն են Բահավէքցի երեք խլամբ, Դարատաղցւոց դէմ վրէժխնդրութեան զգայուքն մը մղեալ։ Դրեթէ մեր նոյն ժամանակ սպանութեան փորձ մ'ալ եղեր է Դարատաղցի վայվոտ Մարքօ Միլիանօֆի անձին վրայ, եւ այս բան կը նկատուի իբր փոխարինութիւն մը Ալի փաշայի դէմ եղած փորձին։

—Աւստրիական դեսպանատան նորընտիր առաջին քարտուղար Պառոն տը Մաէրնէք մայրաքաղաքս հասաւ։

—Թղթատարական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Խիւսավէնտիկարի Նահանգին Տօմանձ կոչուած տեղը նամակատուն մը բացուած է ուր չարաթիական սուրհանդակ մը կը բանի։

—Իզմիրի աւստրիական հիւպատոսարանի գործակատար Պ. Բէյմի Պէրդէնքովիչ տեղւոյն ընդհանուր հիւպատոս անուանուած է, և նոյն հիւպատոսարանի կցորդք՝ Պ. Պոմ և Սօքիզդիդէր դեր-հիւպատոսի աստիճանի բարձրացած են։

—Վերջին աւուրս անձրեւներուն պատճառաւ, Սինէքլիի և Ագրը Պոլսոյ միջեւ երկաթուղւոյ գծերը խանգարուած լինելով հաղորդակցութիւնք դադրած են. այլ կը յուսացուի թէ այսօր կը վերսկսին։

—Եգիպտական վերջին լրագիրք նաւային ծանր արկած մ'ալ կը պատմեն որ տեղի ունեցեր է ամսոյս 3|15ին, Աղեքսանդրիայէն գրեթէ 50 մղոն հեռաւորութեամբ։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ

Այս գիշեր Mam'zelle Nitouche.

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ԹԷՓԷ-ՊԱՇՐԻ

Aïda.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍՆ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 27 դեկտ.

Կը հաւատուին թէ անգլիական պատուիրակութիւնն ի Հապէշստան, ի դերեւ ելեր է։ Հապէշստանի Յովհաննէս թագաւորը չուզեր խոստացութիւն խնդրել։

Սան-Բէմօ, 27 դեկտ.

Տր. Սբր Մ. Մաքընզի հաստատեց թէ Գերմանիոյ Գահաժառանգ իշխանին կոկորդին մէջ գտնուած ուռոյցը բոլորովին անհետացեր է։

Սոֆիա, 24 դեկտ.

Ազգային ժողովն, իւր երեկի նստին մէջ, քննարկեց հաստատից եւրոպացոյցն և ընդունեց օսմանեան հանրային պարտուց վարչութեան ներկայացուցիչ Պ. Նոպլէի հետ կնքեալ պայմանագիրն։ Արեւելեան Բուլկարիի հին պարտուց վճարման համար։ Ժողովը բաց ատի արտօնեց կառավարութիւնն յիսուն միլիոն ֆրանքի փոխառութիւն մ'ընել Ռուսմուք-Վարնայի գծին վերաշինման եւ Զարիպրոտ Վաքարէլի միացման գծին ի կատար հանման համար։

Վիէննա, 28 դեկտ.

Ֆրէնդենպլատ կը յայտարարէ թէ Վեհ. Կրոնիչ-Կրոնիչ իշխանին ուղեւորութիւնն ի Պերլին՝ քաղաքական ոեւէ նպատակ չունի։

Պ. Քալնոքիի հրաժարման զրոյցը կը հերքուի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Գալաթիա, 17 Դեկտեմբեր

Օսմանեան Թօնսոլիտ

			Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց.	Սերի Գ.	կ.	15 14
Պորսային գոյուելէն վերջը	»	»	15 11
Ընթացք մէջ	»	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	»	15 12
Խարէրագոյն գին	»	»	15 12
Նուազագոյն	»	»	15 12
Կէս օրին	»	»	15 12

ԻՍԹԱՆԲՈՒԼԻ ՏԱՒԷԼԻ

Երէկ երեկոյ	34 30
Այս առաւօտ	34 30
Կէս օր	34 24

ԲԱՅԻՆՏՈՒՄՈՒԹ

Յօսիէֆէ Լէնէրալ	Անգլ.	Լ.	4 6
Քրէտի Լէնէրալ Գ.	Կ.	Օսմ.	6 35
Պանք տը Դոնս	»	»	6 30
Սօս. Շանայ է Վլէօր	»	»	4
Թրամուէյ	»	»	362 1/2
Բուսէրի երկաթուղի		Ֆր.	35 50
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ		»	—
Բանէֆիսիուղի Լաւրիօմի		»	127

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմանեան ոսկի	դրչ.	...	100
20 ֆրանքոց	»	...	88
Անգլիական ոսկի	»	...	110 37
Բէջ Խմբերիալ	»	...	90 35
Քմիմից	»	...	50 30
Ռուպլի թղթադրամ	»	...	40 34
» արծաթի	»	...	74
Ֆիորին	»	...	— —
Ցէջ. արծ. (տարբ.)	»	...	108 25
Վ ելնոց	»	...	104 20
Հինգնոց	»	...	104 20
Մէճիտիէ	»	...	100 20
Թասֆիրէ	»	...	15 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 27 դեկտ. Ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. բոնսոլիտ			101 11/16
Օսմն. »	Սերի Գ.	բացուեցաւ	13 3/4
» »	»	գոցուեցաւ	13 3/4
» »	»	Ա.	22 1/2
» »	»	Բ.	14 1/8
» »	»	Գ.	13 3/8
Պ օսման 1871			71 1/2
փոխառութիւն 1877			84 1/2
Պանք Օսմանի			10
Ռուսական փոխառ. 1873			92 1/2
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէտ)			73 1/8
» առանձն. (սբիմիէտ)			98 3/8
Տարբ Սանիէ			69 3/4
Տօմանիալ (փոխառ. Լոչիլտ)			94
Հունգարական պարտատիրոջ 4 %			— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			25 55

Վիէննա, 27 դեկտ. Ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 85
Օսմանեան երկաթուղի	17

Բարիզ, 27 դեկտ. Ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Լանթի 4 1/2 %	107 20 1/2
» » 3 %	81 15
Օսմանեան թօնսոլիտ Սերի Գ. բացուեցաւ	13 87 1/2
» » » գոցուեցաւ	13 85
» » » Բ.	14
» » » Գ.	13 90
Օսմանեան երկաթուղի	34 50
» Լեվիի բանէֆիսիուղիք	— —
Պանք Օսմանի	503 75
Գրէտի Լիոնէ	576 25
» Ցօնսէի	1403 75
Բանէֆիսիոն Լիոնի	12 15
Սուէզի Ջրանցք	2075
Ռուսական 5 % 1877 թ.	100 7/8
Իտալական Լանթի	96 42 1/2
Սպանիական (արտաքին)	67 3/8
Եգիպտական միացեալ	371 25
Բրիօրիթէ թիւրք	357 50
5 % Հելլենական	361 25
Ղէք Լոնդրայի վրայ	25 34

ՀԱԼԷՊ

Առեւտրական, քաղաքական, կրօնական, տեղագրական և ազգային տեսակէտով Օսմանեան կայսրութեան առաջնակարգ քաղաքներէն մէկն է Հալէպ, որ իւր հնութեամբը՝ արհեստներովը՝ բազմամարդութեամբը՝ հարստութեամբը և այլ ընտրելագոյն հանգամանքներովը մինչեւ բարձր դիրք մը բռնած է թէ յայտնելումն և թէ ներկայիս մէջ։ Եւրոպացին արդէն ի հնուց անտի առեւտրական մեծ կեդրոն մը ճանչնալով զայն, փութացած է իւր ներկայացուցիչներովը օտարել անկէ, և այսօր դարերէ ի վեր է որ Հալէպ ուղղակի յարաբերութեան մէջ ըլլալով Եւրոպոյ առեւտրական տանց հետ՝ մեծաքանակ սպառումներ կ'ընէ Իսկէնտէրունի ճամբով (Ալէքսանտրէթթա), որ է իւր ամենամերձ նաւահանգիստը, իբր 30 ժամ հեռաւորութեամբ, ուր Եւրոպացին ուզ

Հալէպի վաճառականն օժտեալ այս բազմազան դիւրութեամբք՝ չատ ընդարձակ է գիւր ասպարէզ և այսօր Եւրոպէն սպառած ապրանքին հաւասար եւ կամ անկէ նուազ պակաս ալ հեռաւոր կեդրոններէ արտածելով Հնդկաստանէն լեղակ, Եգիպտոսէն և Արաբիայէն հինա, խնկէղէն, պահարեղէն, Պարսկաստանէն գօտի, խալի, թէշնպէքի եւ իրաւամբ արժանացած է Սիւրիոյ կեդրոնը համարուելու։ Բայց միայն ներածութիւնք չեն որ Հալէպի փայլը կաւելցնեն՝ այլ նա այնպիսի նախանձելի արտածութիւններ ունի որոնք չատ կը պերազանցեն իւր ներածութիւններէն եւ որոց շնորհիւն է որ այսօր Հալէպի ամեն դասակարգի անձինք թէ գիւրակեաց են եւ թէ բաղդատաբար աւելի հարուստ։ Ներքին բերքերը այնչափ առատ են եւ բազմատեսակ որ ամէն օր հազարաւոր ուղտեր բեռցած կարաւաններուն տեսքը մարդուս աչքերը կը շլացնեն։ ընդհանրապէս Հալէպէն Եւրոպա կը բեռցուին ցորեն, գարի, կնճիթ (սուսամ), բուրդ, բամբակ, մետաքս, զանազան տեսակ մորթեր, Ֆըստիք, լեղ, ձիթապուղ, մասրատակ, մեղրամոմ եւ այլ չատ տեսակ ապրանքներ, որոց վաճառման կեդրոնքն են Լիվօրնօ, Մանչէսթր եւ աւելի սովորաբար, Մարսիլիա։

Գալով արհեստներուն, այս մասին աւելորդ է Հալէպն ուրիշ քաղաքաց հետ բաղդատման մէջ դնել։ որովհետեւ եթէ կէս դարէ է վեր է որ Թիւրքիոյ այլ եւ այլ քաղաքները ինքնօգնութեան պէտքն զգալով, տեղական արհեստագործութեան ձեռնարկած են, Հալէպ չատ հնուց արդէն գործած եւ տարածած է իւր հանրածանօթ ապրանքներն ի սիւրեաս աշխարհի, այնպէս որ Անատոլուի ամբողջ հասարակութեան մէջ տարածուելէ ի դատ։ դարեր յառաջ մուտ գտած է Պարսկաստան, Եգիպտոս, Կուկասիա, Խրիմ եւ այլուր, որովք կը պատրաստէին իրեն հանդերձները, անկողինները, հարանեկան օժիտները, ընծայները եւն եւն։ Այս ապրանքները հասարակութեան ձեռամբ կը գործուին ճախարակներու վրայ Եւրոպայէն եկած մանածով և մեսաքով, զորս առեւտրական մեծ տունք կը վաճառեն պալեայով և որոցմէ գնելով վաճառականք հասարակութեան կը ծախեն փոքրիկ ծըրարներով։ չատ անկամ Եւրոպայէն ներկուած կուգան, և կամ ներկարարը կը ներկէ ամեն պահանջուած գունով։ գործարանատէրը տնօրինութիւն կընէ և կամ անօրէն մը կը բանէ գործերը և փիլացային համիմատ ապրանքներուն տեսակները կարգադրելու։ արհեստաւորը ապրանքները կը գործէ ճախարակի վրայ, այրի կիներ ու օրը աղջիկը առէջ կը լեցնեն, բանակիրներէը բեռ կ'ուներնան կրելու։ վաճառականք կը ծախէ, և քօմիսիօները գնելով հեռաւոր երկիրներ և կամ տեղաւորաներ կը ղրկէ ծախուելու համար։ և այս առիթ բնական բերմամբ քաղաքը մեծ գործունէութեան մէջ է։ ամենէն մեծ վաճառականէն անուէր որդն ու չքաւոր բեռնակիրը ընդ երեն իրարու շահուց։ և այսպէս հարստութիւնն ու դրամը հասարակութեան ամեն աշխատաւէր անգամոց բաշխուելով, կարծես զարի մը տուած են քաղաքին հարստութեան, շքեղութեան և պայծառութեան, ուր բաղդատաբար դուն ուրեք ի հանդէս կ'ուգան այսօր աշխարհիս քաղաքակիրթ ազգաց մէջ բնական եղած թշուառութեան տեսարանները։ Ապրանքները բազմաթիւ մասնաբաժանումներ ունին։ և ընդհանրապէս ամեն տարի նոր տեսակներու յաւելումներ կը լլնին։ մանածեղէն ապրանքները կը գործուին գոյնզգոյն մանածներով և իրենց տեսակներուն համեմատ մասնաւոր անուններ ունին զոր օրինակ Մէջտանէ, Խուրշիտ, Հինդիէ, Բէօհլի եւն։ Մետաքսի մանածեայ ապրանքներ ալ կան որք կ'ըսուին ֆէթուսէֆ, զերդ զարէմ, սլամիսիմիս եւն։ այս ապրանքները 7-8-9-10 կանգուն կըլլան, և ամեն տարի թօվը ծրար մը կապելով այնպէս կը ծախուին։ մետաքսեղէնը չատ տեսակներ ունի։ աթլաս, չիմարի տիւլ կէլի, ալաճա, հէլալը, զուլթնի եւն եւն։ ոսկեթել գործուածներ ալ կան որք այնունպէս և սէվայի կ'ըսուին և բազմաբան են։ ատանք ալ մինչեւ ինը կանգուն երկարութեամբ կըլլան։ ասոնցմէ զատ կը գործուին հասարակ բրդեայ և կամ մետաքսաման ոսկեթել գործուածքներով ապտեր և մաշլաքներ, ամբողջ մետաքսեայ և կամ մանածախառն թարպուլուսի գօտիներ, կանանց գործածելի սաւաններ և սրածանելիներ, նոյնպէս գլխու փաթթոցներ, արաբական քէֆիյէներ, փուչներ եւն։ եւն։ զոր գնելու համար Թուրքիոյ ամէն քաղաքաց կողմէն ներկայացուցիչ քօմիսիօնէրներ կան, որք գնելով գործարանատէրերէն, փոքրիկ կակերու մէջ կը դնուին և ջորիներով կը փոխադրեն իրենց քաղաքները և կամ ուղղակի ծառայութեամբ ուղիներ։ Ծառայումն անուանման վարկ և երկար պայմանաժամ կար օտար վաճառականաց համար։ այնպէս որ երկու երեք ամսնոյնգամ իւր պարարէն 10% և կամ աւելի քիչ վճարում մը ընելով ուզածին չափ ապրանք կրնար առնել վաճառականը։ բայց այսօր անցած են այն օրերը, և մեր բարեխիղճ վաճառականաց ոմանց քառորդ դարէ ի վեր Հալէպի հրապարակին վրայ խաղացած դերերը բաւական զգաստացուցած են զՀալէպցին, կամ՝ բնաւ ապառիկ չվաճառել, և կամ եթէ վաճառէ իսկ հաստատ երաշխաւորութեամբ և կամ այլ միջոցներով ստակը չձգել գալն։ գործիչներու օրկորը։ Կատարելագործութեան կողմանէ վերոյիշեալ ապրանքներէն վար չմնար օձառը՝ որոյ բազմաթիւ գործարանաց մէջ կը պատրաստուին ամէն տեսակները ձիթաւուղէ, և Անատոլուի և ուրիշ հեռաւոր տեղերու առկիս խիստ յարգի ըլլալով ամէն տարի մեծամեծ սպառումներ կըլլան հրապարակին վրայ։ նոյնպէս չատ յառաջացած է Եւրոպական դերձակութիւնը ու մուճակագործութիւնը։ այնպէս որ Հալէպ կարուած լաթերն ու մուճակները ամեն կերպով վար չեն մնար ի Պոլիս և կամ յԵւրոպա պատրաստուածներէն, նոյնպէս յառաջացած են ոսկերչութիւն, պըղնձագործութիւն, դարբնութիւն, հիւսնութիւն, ժամագործութիւն, թափչութիւն, ներկարարութիւն, և ամեն տեսակ թուրքիոյ մեծ քաղաքաց մէջ սովորական դարձած արհեստներ։

* * *

Հալէպի հնութիւնը ապացուցանելու համար, հարկ չ'կայ պատմութեան դիմել՝ որովհետեւ ամենատգէտ մէկն իսկ առաջին տեսութեամբ կրնայ գուշակել թէ չատ հին քաղաք մ'է սա, կարծես ամեն կողմերէն պատուաբեր հնութիւններ կը բուրեն, և մարդ պահ մը հին աշխարհի մէջ կը կարծէ զինք։ երբ քաղաքին եօթն հոյակապ դռներէն միոյն մէջէն անցնի՝ և կամ մէնարաերդին չորս կողմը պտրտի։ Դեռ ասկից երեք տարի յառաջ զինուորական վարժարանին շինութեան համար, բազմաթիւ գործաւորք ամենախիստ աշխատութեամբ հանելիք հողերէ յաջողեցան հին տուն մը քանդելու՝ որոյ վրայի թուականը կը հասատէր թէ 765 տարեկան շինութիւն մ'էր այն։ ասոր ժամանակակից և կամ աւելի հին շինութիւններ բաւական թուով կը գըտնուին քաղաքին մէջ, որք հարկաւոր այնչափ երկրաչարժերու ցնցմանց անխախտ պահած են իւրանց գիւրքը և եթէ ձեռք չ'պղտցուին դեռ մեզմէ վերջ ալ չատ դարեր կրնան մնալ։ Քաղաքը երկու մասերու կը բաժնուի ներքին քաղաք և արտաքին քաղաք անուամբ։ ներքինը պարսպին մէջէ, իսկ արտաքինը դռներէն դուրս բայց բոլորովին կից է քաղաքին։ սակայն վերջին տարիներս երկու յաւելումներ եւս եղան Համիտիյէ և Ազիզիյէ անուամբ ուր կը բնակի քաղաքին պատուաւոր դասակարգը։ և քիչ առնէնէն պիտի միանայ քաղաքին հետ, ըստ որում ամէն օր նորանոր շինութիւններ ըլլալու վրայ են։ Քաղաքին ամբողջ տուները քարաշէն են երկայրի տուներու ձեւ արեւելեան է, այնպէս որ դուռը բանալուդ պէս ուղղակի բայօղեայ բակը կը մտնես որ սովորաբար լայն և ընդարձակ կըլլայ մարմարիոնով և կամ հասարակ ըստկան քարերով սալայատակուած։ տուներուը բակին չորս կողմ շինուած կըլլան, և ո՛չ իրարու վրայ։ բայց սակայն չատ անգամ ալ տուներէն միոյն վրայ երկրորդ յարկի մ'ալ կը շինուի որուն Ֆ-պէպա կ'ըսեն։ և որովհետեւ տաքը սաստիկ կըլլայ, չատ տուներու բակերը խորանաձեւ շինուած տուն մը կ'ունենան լվան անուամբ՝ որոյ յատակի մարմարիոնին վրայ ջուր սրսկելով տաքառատուն կը նստին եւ ի զովանան։ իսկ հին պարտներու և ապարանքներու մէջ զովանալու համար յատուկ շինուած տուներ կան ֆաս անուամբ որք արեգական ճառագայթներէն հեռի շինուած ըլլալով միշտ զով կը պահուին արուեստական միջոցներով ի զրօանս տանուտէրաց։ Ամբողջ փողոցները սալայատակուած են։ սակայն մեր երկիրներու պատիժ եղող ցեխը հոս ալ պակաս չէ։ Շուկան խիստ մեծ է և չքեղ, և բացի մեծ շուկայէն ուրիշ չատ մասնաճիւղեր ալ կան որոնց իւրաքանչիւրը կրնայ մի մի շուկայ համարուել Թուրքիոյ ուրիշ քաղաքաց համար։ Պանդուխտներու համար հարիւրաւոր խաներ ունի, որոնց է զատ կան նոսա վաճառականներու խաներ, որոց մէջ առանձին տեղը կը դրաւէ Վէզիր խանի բուռածը, որոյ դրանը չինքը, բարձրութիւնը և ճարտարապետութիւնը մեծ պատիւ կը բերէ թէ քաղաքին և թէ զայն շինողին։ Առ հասարակ ամէն թաղերու մէջ բանիներ անպակաս են որք մասնաւոր օրեր ունին մահմեդական և ոչ մահմեդական կանանց երթեւեկութեան համար։ Բնակչաց մեծագուլար մասին մահմեդական և կրօնասէր ըլլալուն առթիւ խիստ չատ մզկիթներ և մինարէներ կան որոց մէջ երեւելի են Օսմանիյէ և Զաքարիա ճամիսին։ այս վերջինը որ քաղաքին ամենամեծ մզկիթն է և ուր կաղաթեն կուսակալը, բոլորովին անմերձենալի է ոչ մահմեդականաց և եթէ օր հարձակի բանկն իսկ անցնիլ (որ ոչ թէ բակ այլ պարզապէս հրապարակ մ'ըսել է և որ ամբողջապէս սալայատակուած ըլլալով մարմարիոնով հարար ու մէկ գիւղերու ճոխութիւնը կը յիշեցնէ տեսնողին) կը պատժուի, և ամէն հաւատացեալ որ կերթայ աղօթել, ով կուգէ լլեր, պարտի գուրսի դռնէն մուճակները հանել և ապա կոխել բակին վրայ։ Տէվրիշներու ուխտատեղիներու ամենամոխ տեղն է Հալէպ, ուր չատ թէքէներ կան և իրենց օճաքին հանմատ տարբեր դասակարգէ տէրվիշ կրօնաւորներ կը բնակին հոն, մանաւանդ սրածայր գլխուն գնող մէշլիյիներու թէքէն, եւ իրենց երգասացութիւնը խիստ սքանչելի է, ուր ամէն ուրբաթ և կիրակի օրեր կը ժողովին առանց կրօնի խարութեան հազարաւոր անձինք՝ յատկապէս մտիկ ընելու մասնաւոր նուագարաններով եւ եղանակներով այս տէրվիշներուն երգած քաղցրալուր աղօթքները։ Երկու զօրանոց եւ մէկ ալ զինուորական հիւանդանոց կայ, ըստ որում կիսաբաժնի կեդրոն է եւ ուր միշտ 4—5000 և կամ ալ աւելի զինուոր անպակաս կըլլան։ հարկ չէ ըսել թէ հրամանատար փաշայի, գնդապետ, տեղակալ եւ այլն սպայական ամբողջ մարմինը կայ։ Կառավարական պալատը խիստ հոյակապ չէնք մ'է որոյ մէջ կը պարունակուին նահանգին ամբողջ պաշտօնատուները և որոյ կից է նաև բանտ։ հսկայ բերդը քաղաքին մէջտեղն է և այնչափ բարձր որ կրնայ ամբողջ քաղաքը մէկէն դիտել։ չորս կողմը թէեւ հնուց խրամ բացուած է ուր ջուր կը լեցնեն եղեր պաշարման պահուն, սակայն այժմ խրամներուն մէջ բանջարեղէն կը ցանեն, և բերդը կարեւորութենէ զուրկ ըլլալով մի քանի տասնեակ զինուորաց պահպանութեան յանձնուած է, որոյ մէջերը չատ հնագիտական քանդակներ, շինութիւններ և գրութիւններ կը գտնուին։ մինչեւ իսկ կը հաւատան թէ ներքնուղի մը ունի որոյ ծայրը քաղաքէն իրր երկու ժամ հեռաւորութեան կը հասնի, եւ որոյ մէջ չատ զարտուղի ճամբայներ կը շեղին։ Թատրոն չ'կայ՝ բայց երբեմն իրր այցելու եկող դերասանական խումբերը ժողովրդեան թատերասիրութենէն գոհ և յամախ լիաձեռն մեկնած են քաղաքէն։ ժողովուրդը չատ զրօսասէր է և կիւրակի օրերը արական և իգական սեռի հոծ բազմութիւն մը քաղաքին ծայրէն սկսեալ մինչեւ վեց ժամ հեռաւորութեամբ տեւող պարտէզներուն մէջ տարածուելով +էջ կ'ընեն արբ և սիգնայք անխախտ արծաթեայ չքեղ նարկիլէ ներով թէ՛ մէջէն ծխելով, որոյ գոհացութիւնը ընդհանրացած է Հալէպի մէջ, եւ սիգնայք էրկի մարդկան հաւասար կը ծխեն, որոյ ասիթիւ հարուստ տանց մէջ երեսուն քառասուն և կամ ալ աւելի արծաթեայ նարկիլէ կը գտնուի, և ամեն ազգաստին տունն իսկ գոնէ երկու երեք մը կը գտնուի իրր անհրաժեշտ պէտք։ Պարտէզներէն ի զատ նոյնպէս անուամբ զրօսավայր մը ևս ունի հոչակաւոր քան զամէնն, որ է պղտոր ջրով գետակ մը՝ և որոյ վրայ դպլերով (գօվա) զարդարուած ճախարակ մը (ջրի տօլապ) գետակին հոսման զօրութեամբ իւր առանցքին վրայ դառնալով, դպլերը կը լեցնէ գետակէն և կ'ուղղէ շէջակայ պարտէզները, որոյ տեսարանը խիստ հաճելի է Հալէպցոյ, եւ որոյ չուրջ գտնուած ծառոց ստուերներուն տակ ժողովուած արարական նուագածութիւններ մտիկ կ'ընեն։ Ամառը օդը խիստ տաք է այնպէս որ օդաչափը մինչեւ 90—92 կը հասնի, բայց վտասաղլ չէ և թէ եւ երբեմն հիւանդութիւնք կը պատահին, սակայն անոնք ալ ուտեստի և ուրիշ առողջական պնդոյից անգգուշութեան արդիւնք են, ի բաց առնելով քաղաքին յատուկ վէրքը որ ամէն ըստնակիչ կը հանէ, մինչեւ իսկ պանդուխտը եթէ միւնոյն տարին հոն չ'հանէ հարկնք եղիպտէն բանի մը տարիներ վերջ անպատճառ պիտի հանէ, որոյ տեւողութեան պայմանաժամն է մէկ տարի, երանի անոր որ որդ վէրք կը հանէ մէկ հատ, եթէ քանի վէրք հանէ 11-12 հատ պիտի հանէ։ Ջուրը այն գետակին անմաքուր ջուրն է ուրիէ կը բաժնուի ամբողջ քաղաքին։ երկու ժամ հեռաւորութեամբ ընտր աղբերակ մ'ալ կայ Ա.ԴԻ ԹԷ անուամբ որոյ վրայ գիրեթ կառուցած են և ամառուան պահուն հոն երթալով չատ անգամ կը զովանայ ժողովուրդը։ Քաղաքը խիստ ընդարձակ է եւ լանի որ թրամուէյ չ'կայ գիժուար է հեռաւոր տեղերէ ոտքով չուտիլ և այլուր երթալ։ ուստի այս առթիւ քիչ չատ բարեկեցիկ անձինք տուներու մէջ բնաիր սենեակէն ապտակ էլեր կը պահեն իւրաքանչիւրը 10-15 լիրա արժողութեամբ, որոց վրայ նստած կը սլսրտին քաղաքին ամէն կողմն ու չուկան։ կառքեր չ'կան եւ հազիւ 3-4 հատ կան, այն ալ կուսակալին եւ հիւպատոսաց յատուկ։

Մ. ՔԱԶՈՒՆԻ
(Մասչէալը Լաբը)

ԶՄՐԱՆ ԱՌԹԻՒ

Զմեռն աշնան զուարթ քայլերով եկաւ ողողունել զմեզ՝ բերելով իւր հետ եղանակին հրճուառիթ բերկրանքն։

Այլ ևս կը դադրինք ժամանակ մը ցրուած կեանք վարելէ։ . . . Մայրաքաղաքիս մէջ զբօսանքն անընդհատ են, թատր, նուագ, պարահանդէս եւն. սակայն ընտանեկան երեկոյթները, կ'ըսեր առջի օր մի բարեկամ, միչտ ախորժանօք կը փնտռուին. չատ ճշմարիտ է, յաբեցի, այդ մտերմական երեկոյթին մէջ իսկ կրնանք վայելել պար, նուագ և այլ զբօսանք, միչտ հաճելին ու օգտակարն անբաժան պահելով։ Մինթէ սոյն հաւարումներ չունի՞ն իրենց գէշ կողմն ... կը հարցնեմ յայտիմամ թէ կա՞յ վարդ առանց փուշի։ Բայց չունին երբէք այն սպառնական դէմքը զորս ցոյց կուտան մեր Բերայի հասարակաց շ-ոյ-ասանդ-էս։, որոցմէ զուրկ են տակաւին բարեբաղդաբար չատ մը գաւառներ։

Տրապիզոն զարտուղութիւն ընող գաւառներէն մին է. ունի թատրոն մը որոյ բեմին վրայ այս ձմեռ Մնակեան իր խումբովը պիտի երեւի։ Ինպատ ազգային վարժարանաց քանի մը տարիներէ ի վեր նուագահանդէսը պակաս չէ, որոյ համար շնորհապարտ է տեղացին Կիւրեղեան Տիգրան էֆէնտիի, ստանձնող անձնուիրաբար ամեն հոգ և ջանք։ Տիգրան էֆէնտի գերընտիր ջութակահար մ'է, Բարիզ ուսած. իւր քաջավարժ և մարդիկ մատանց թրթռացումն այդ հրեշտակային քառաղի գործիքի վրայ զմայլեցուցած և դիւթած է նաև մայրաքաղաքիս բարձր յարկաց մէջ չատեր՝ որք հիացմամբ կը լիչեն նորա անունը։

Բազում են այսօր մերազնէից մէջ նուագասէր հայեր, բայց ափսո՛ս որ չատերու կը պակսի միջոց մշակելու գեղարուեստի զայդ գեղահրաշ ճիւղ։ Մէջտեղը կը լուծէ ամեն կնճռոտ խնդիրներ։

Թէրէզինա Թուա, նուագածու շքեղիկ հօր մը աղջիկը, տակաւին վեցամեայ, փոքրիկ ջութակ մ'ի ձեռին կը մուրար իւր հօր հետ, երբ օր մը՝ մէ հարուստ և դաստիարակեալ տիկին կը նշմարէ նորա յարմարութիւն, կը յղէ Միլանու Սքալան, ուր սուղ միջոցի մէջ ալչեցուց բոլոր վարպետներն և որոյ նմանը դեռ հաւան Իտալիա չէ տեսած։ «Թուաի ըրածը, կ'ըսեն Իտալացիք, անկարելի չէ՝ այլ ամենադժուարին։ ջութակի Ցանդէն է որ դամ մի ևս չպիտի ծնի։»

Ցա՛լը թէ ճաշակի տէր նման հարուստներ մեր մէջ ևս նկատի առնէին հայ մանկտւոյն փայլուն ապագայ խոստացող յարմարութիւնքն և քաջալերելով տեսնել ապա թէ ինչե՛ր կը ծնին։

Մեծ խնդութեամբ պիտի յիշեմ ատ նոր նպէս Պ. Վ. Սըվաճեան, երգահան բանաստեղծ, այժմ ուսանող երաժշտութեան ի Վիէննա, զոր չպիտի յապաղինք արտախուրել վաղն արժանավայել պատուօք։ Որչափ քաղցր է քերթել և երգել։ Սըվաճեանի՝ իւր պատանեկան հասակի մէջ դեռ չատ են անտիպ բանաստեղծական երկերն ու երգերն։ Պ. Վահրամ մի զարմանալի խառնուրդ է, կազմութեամբ տկար և ջղատ, այլ բանաստեղծական տաղանդով կորովի ու ծայրայեղ։ Կը հաւատամ որ Պալբնի, տարօրինակ անգլիացւոյն նման կ'սպասէ քսանչորս ժամ հառաչանաց կամուրջի կից գտնուող մառախլապատ թանձր օրտոց մէջ, Մարբին Ֆալիէբօյի գնտանն, վերջնոյս վրայ եղած տպաւորութիւնն անձամբ զգալու համար՝ Ֆալիէբօյի անուամբ քերդուածիւն մը յօրինելէ յառաջ։ Իսկ երաժշտական տաղանդով նուրբ ոգի մ'է եթէ չէ յեղափոխուած երեք տարիէ ի վեր խորասուզեալ Վակներեան ճարտարահիւս այլ ազգայարոյց նուագաց մէջ։

Հոգին զմայլանօք լեցնող մի ճիւղն ալ գեղարուեստի՝ նկարչութիւնն է։ Նկարչութեան վսեմ արուեստին իսկ ունինք բազում սիրահարներ, նոր տաղանդներ, բայց ափսո՛ս չկայ դարձեալ ոչ միջոց և ոչ գրգիռ։ — Այսպզովսկի երբէք խոժոռ այօը չպիտի հայի եթէ տեսնէ նորեկ նկարիչներ ոյք ընդ յառաջ կը խոյանան սոնքացնելով մանաւանդ հայ վարպետին փառքն, կիրառութեամբ նորա կամ այլ վարպետաց մէթոտին։

Մեծամեծ գովեստից արժանի է մեր վարժաւարտ արուեստագէտը, սիրով և եռանդիւ վառուած մի ազնիւ երիտասարդ, Արշ. էֆէնտի Ֆէթվաճեան, որ յաջողութեամբ ի գլուխ հանեց դպրոցական շրջանը, զոր սկսած էր, եթէ չեմ սխալիր, հինգ տարիէ ի վեր և ահա այսօր գովելի ջանքը կը նկրտի գրգռել պատանեկին սիրտն յայսմ և զարթեցնել բազմաց միտքն, դգացնելով այս ճիւղի եւս կարեւորութիւնն մեր մէջ։ Արշակ էֆ. մանաւանդ կընայ օրինակ հանդիսանալ, զի ինքն միայն ձեռք բերաւ այդ արուեստի ճարտարութիւն և նրբութիւն որով կ'օժտէ իւր վրձինէն ելած գեղեցիկ նկարներն։—Զուտեցաւ իւր Ֆերրարին։ Ով էր Ֆերրարին։

Բօսանիօ սիրուն գիւղ մ'է, Ծնընդավայրն Բանովայի, հոյակապ արձանագործ-նկարիչն, և որոյ ձեռակերտներն տեսնելով ափշելու այցելած էի մի օր։ անդ մանաւոր սրահի մը մէջ ամփոփեալ, հետաքրքրեցայ իմանալ թէ ի՞նչ միջոցաւ յաջողեր է սոյն գիւղացին զայդ արուեստ սովորելու։ Ահա հետաքրքրաշարժ պատմութիւնն սորա։ Երբ մի օր, Ֆերրարի, (խաւլացի հարուստ ընտանիք) կոչունք մ'էր տուած հացկերոյթի բարեկամացն ի Բօսանիօ, Բանովա տակաւին մանուկ մ'է, որ սոյն տան մէջ չնչին ծառայութիւններ կը մատուցանէր նոյն օրն։ Երբ սեղան կարգաւ տանելու կարգն կուգայ, սա կանխաւ առիւծ մ'էլ գըծած իւղին երեսն դանակի մը ծայրով։ Ոմանք ուրիշ կ'ուզեն, այլք կը պնդեն թէ աւելի հաճոյ կը դառնայ նորօրինակ բան մի հիւրերու։ և այդպէս եղաւ։—Ֆերրարի, նոյնպէս բոլոր կոչնակաք կ'սքանչանան այդպիսի նուրբ և շնորհալի գծագրութեան մը վրայ։ Անմիջապէս գիւղացի հեղինակը դիմացնէն բերել կուտան և տեղեկանալէ վերջ թէ սա չարունակ տղմով արձաններ կը շինէ, մեծատուն Ֆերրարի զինք նոյնհետայն Ակադէմիա կը ղրկէ, ուսկից ելլալէ վերջ ողջոյն Իտալիոյ փառաց գեղահիւսակ պսակի մեծագին գոհարներէն մին կը լլնի։

Ա. ՀԱՄԲԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՏԱՐԻՆ 160,000 ՁՈՀ

Տոքթոր Առմենկոի պաշտօնական վիճակագրէն կը տեսնուի թէ տարին 160000 հոգի կը մեռնին ի Ֆրանսա թոքախտէ։

Ի Թուրքիա, և մասնաւորապէս ի Կ. Պոլիս, իւրաքանչիւր տարի մեռնող թոքախտաւորաց թիւն ուշադրութեան արժանի նիւթ մ'է բնակչաց համար։ Արդ, քանի անգամին տարն եւ ինը, թոքախտին սկզբնաղբիւրը պարզ հարցուիս մ'է, որուն վրայ կը խնդան նոքա և առաջ։ Ցանկամ կը բան է մէջտեղի քանի մը բաղկէլ առնուլ զայն կասեցնելու համար, այլ կարեւորութիւն չարուիր, կ'սպասուի, և Պոլսոյ երեւան կուգայ արշաւասայր, կառաքի, սպառնալիս Ցանկամ ալ չեն խնդար եւ այս անգամ հաւաքով կը ծծեն մէջտեղի բաղկէլներն որոց ծանրութեամբ ոսկի կուտայ մարդ քան չանն կ'առնու զրկուիլ անոնցմէ, անգամ մը որ ճանչած է անոնց բուժիչ յատկութիւնը։

Երբեմն ալ կը պատահի. որ յատուներ, կառաքի առանդամոյներ չեն ուզեր հանդուիլ բացայայտ իրողութեանց, և նախամեծար կը համարեն «գործը թողուլ ընուելու»։ Կերեւի այս տեսակէն տարին 160,000 հոգի կան։ Անոնք որ չեն ուզեր այս թուոյն մէջ մտնել, թող ուշադրեսին թէ ան ունուն այս ծանրացումն և տուփ մը մէջտեղի Բաղէկլ գնեն, որ ամեն դեղարանաց մէջ կը գտնուի։ միայն թէ կրնան նաեւ այդ դեղահատներու ազդեցութեան վրայ հանգուցեալ համար նոխամալս իրր օրինակ վեց Բաղէկլ խնդրել Պ. Ժէռոտէլէ, դեղագործ ի Սէն-Մէնհուլ (Ֆրանսա), որ ձրիաբար կը ղրկէ զայնս ուզողին։

Ժէռոտէլի Բաղէկլներու կեդրոնատեղիքն են ի Կ. Պոլիս՝ Պոն Մարշէ, Դիւզդորական Մաթրանոցն, Ն. և Ժ. Քանդրաք եղբարք, Թիֆոս, Նէֆէլոս, Թէոտորիսէս, Վէնոան Բասարեան, Տ. Մ. Մէղիքի, Ա. Գասպարիանէս, Նէսթէրսոս և Ընկ։ —Իզմիր՝ Մ. Քանդրաք։ — Իսկենդերոն (Սուրիա), Ա. Պալեան։

—

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՆ։ Ամեն ուշադիր ընթերցող լրագրոյ մէջ միչտ կը պատահի այս վերնագրին։ Այդպարեւ կաթուածն ամեն օր կ'առնու կը տանի ամենէն հուժկու մարդիկն, որք նախապէս հիւանդ եղած չեն Սակայն չատ պարագաներու մէջ, կաթուածն առաջուց կ'զգացուի նախապարապետ ախտանիշերէ. եւ ուշադրութիւն կը հրաւիրենք այդ սպառնական նշաններուն ինչպէս եւ այն կանխական դարմանման վրայ որուն հետեւանքն եմ եւ որուն համար իտալական Սպիտակ Խաչի առողջապահիկ ընկերութեան անդամ անուանեցայ։ Այս դարմանումը կը յանձնարարուի ամեն անոնց որք կաթուածի ենթակայ են։ Կաթուածի վերաբերեալ գիրքս ձրիաբար կ'ստացուի դիմելով առ Տր. Վէյսման ի Վիլլոֆէն, կամ առ Դիզպրան Վէլլից, Եիւբսէք-Գալաթիա, Ղալաթիա, առ Տր. Շմիտէկ, Ադրիանուպլիս եւ Ճ. Գիւրա, դե ազգոյ ի Գալաթիա։

1256 ՏՐ. ՎԷՅՍՄԱՆ

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔ

ԱՇԽԱՐՀԱԳԻՐՈՒԹԵԱՆ

Բնական, Ռասսոնական եւ Բարոյական

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ

Ց. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնովին բարեփոխեալ եւ ճոխացեալ

Իւր գտած ջերմ ընդունելութեան չնորհիւ սուղ միջոցի մէջ ի վաղուց անտի սպառած սոյն դասագիրքը, ի նոր բազմաթիւ ուսուցչաց՝ վերատին ապագրուած է, մարկավարժութեան արդի պահանջմանց համաձայն հինգերորդ բարեփոխուած և կրկնապատիկ ճոխ պարունակութեամբ։

Կեդրոնատեղի է Ուզուն-Չարշը, թիւ 392, Փորագրիչ Երուանդ Փալագաչեանի խանութը։ Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց և Պահչէ-Գաբուի Ջրավաճառաց քով։ Գին 3 ղրուշ։ 1387 1—3

Ա. Զ Դ

Սաքսոնիոյ Արքայական Լօգբուին յառաջիկայ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յունուար 9 ին և 10 ին։

Մէկ տասներորդ տուներն գինն է 25 ղրշ ոսկեդրամ, մէկ հինգերորդինը 50 ղրշ։

Պրուհովիքի Լօգբուին վիճակահանութիւնը Փետրվար յունվար 12 ին և 13 ին։

Մէկ ութերորդ տասին գինն է 17 ½ ղրշ, մէկ քառորդինը 35 ղրշ։

Տոմսերն երաշխաւորեալ են այս երեք վիճակահանութեանց փոխադարձ կառավարութիւններէն։

Այս երեք վիճակահանութեանց տոմսերուն ամբողջ թիւն է 284000, որոց 141000ն անպատճառ պիտի չահին։

Հետեւապէս երկու տոմսակին մին չահելու հաւանականութիւն ունի։ Բազմաթիւ մեծ բաժիններ կան 500000, 300000, 200000, 150000, 100000, 80000, 70000, 60000, 50000, 40000, 30000, 20000, 15000, 10000 մարքի և այլն։

Այս տոմսերէն ունենալ փափաքողք պարտին ժամանակին դիմել առ դրատուն։ Գաւառներէն եկած յանձնարարութիւնք անմիջապէս կը կատարուին, եթէ փոխարէնքն ի միասին ղրկուած լլին։

Ժ. Տ ԾԱՆՆԷԹՈՒ

Ղալաթիա, Գումրիոն խան, թիւ 18

1194 5—5

ԼՕԼՕ կամ գեղուհին Լօնտոն. — Գարթուչ, արքայ աւարտակաց. — Փոքրիկ դքսուհին. —Գարեկրատ ն ազատիրը. —Վանքին գիշերները. — ՁՕՐԱՎԱՐ ՊՈՒԼԱՆԺԷի պատմութիւն։ եւ եւ եւ։

ԿԱՐԴԱՑԷՔ

Ֆրանսերէն այս յոյժ հետաքրքրաշարժ և ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ վէպերն որք մաս առ մաս կը հրատարակուին ի Փարիզ։ հոս կը վաճառուին միայն ի գրատուն

Վ. ԱԲՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ.

Զաքարքէշլար եօգուչ թիւ 51։

Իւրաքանչիւր մաս 40 էջէ կը բաղկանայ. գինն 100 փարայ.

Դալ խորհրդակցիլ գրոց ցանկին։

1385

Ս. Բահակայ եւ Մեսրովպայ մրցանակաւ վարձատրեալ

ՈՎԼՆԻԱ ԿԱՄ ՁԼՅՅԹՈՒՆ

Գրեց՝ Ց. Ց. ԱԼԼԱՆԶԷՐՏԵԱՆ

Կիլիկիոյ Զէյթուն լեռնային աւանին տեղական, կենսական, բանաստիրական և լեզուաբանական սոյն նկարագիրն մինչեւ 1888 յունուար 1 որոշեալ ժամանակաւ պիտի վաճառի 10 դահեկանի, իսկ յայնմ հետէ սակաւաթիւ օրինակաց պատճառաւ գներն պիտի բարձրանան 15 և 20 դահեկանաց, որոշեալ մասնաւոր կնքով։

Կը վաճառի առ այժմ գրավաճառաց, Պահչէ գաբու ջրավաճառ Պոլոս և Ցակոբ աղայից և հեղինակին քով չուկայ Վարագէի խան։ 1325 4—6

ՓԱՌԱԿԱՁՄ ՕՐԱՑՈՅՑՔ

Կ'ուզէք ունենալ Նոր Տարւոյն համաձօտ եւ ընտրեալ Օրացոյցն, որոյ կամ ոսկեզօծ, թաւշեայ կամ մետաքսեայ, նախշուն, ընքուշ ու փառաւոր։

Կարանալի համար կաշէկազմ, ոսկեզօծ եւ գրոյ արուն աղօթագիրքեր։ Պատի Օրացոյցներ մեծագիր կամ մանրիկ։

Կ'ստանաք Զաքարքէշլար-Եօգուչ, թիւ 51 Վ. Ադրանեան եւ Եղբարց գրատուն։

Կատարեալ յանձնարարութիւնք խնամով կը կատարուին։ 1334 5—7

Օ ԳԱՄԷԼԻԱ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԵԼՈՒԿԱՑ

194 — Սեծ-Փողոց Բերայի — 194

Որպէս զի Օ ԳԱՄԷԼԻԱ վաճառատունն չ'չփոթուի ուրիշի մը հետ և հասարակութիւնն երբէք չսխալի, դրան վերեւ գրուած է արեւոտական ծաղիներէ մեծ Գամելիա մը։

ՆՈՐ ՀԱՍԱԾ ԵՆ

ԶՄԵՌՆԱՅԻՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՍԷՐՔԸՆԹՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐԻՈՅ 1,788964

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐԻՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտագաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած ժամանին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500,000 ՄԱՐԻԹԱՅՄ, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 120,597

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՊԻՏԱԲԷՍԹ
ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Էօժէն Բարաքօր
» լիազօր գործակալ և քննիչ. Մ Նազարէթ Եաղրճեան
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալեօղեան և Պալրքճեան Զմիւռնիա. Տամիամեան և Գասպարեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շերէֆիէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Քօնեա, ևն ևն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր ապայոց և ապրկանց ի շահախաղութեան վճարելի պայմանաւ։

Ապնելոգ կը համարիմք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նուիրական պարտականութիւն մէջ տարեկան փոքրիկ գումարեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի արդէս հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր տեսակներուն որ մէն մի տարի Պիւտաբէսթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյ յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (Խարբերդեալ Աստրոյոյ-Հունգարական կառավարութիւն Նիբէն ֆրէզոդ Նախարարութիւնէն) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանգի պատկառելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է։ 654

ՏՕՔԹՕՐ Ա.ՅԷՐԻ
ԶԷՐՐԻ ՓԷՔԹՈՐԱԼՆ

Տօքթօր Այէրի Զէրրի Փէքթորալն արտգապէս կը որուժէ հարբուղները, հազերը, կոկորդի վէրքը, վոսգացաւ, բորբոքումն հապգի, բորբոքումն ընչափող, ընչաքրեալութիւն ևն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիս կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները, և կապուտ հազի և յատաքացեալ թոքախտի համար մրակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ'փոփոխէ ու կը կազդուրէ։

Տր. Այէրի Զէրրի Փէքթորալն այնպէս մեծ հմտաւ ստացած է իրրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի այս ընդարձակ, ընդհանուր նորա կոկորդի և թոքային տարութիւնից վերայ ունեցած ուժգին և միջոցիակ նուաստող ազդեցութեան է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ջատագովն և պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Զկոյ ամենեցին դեղ մը որ կրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդի քան զայս, և կամ աւելի արդարեւ ունենայ նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու։

Զէրրի Փէքթորալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամէն դեղերի գերազանցն է և համեղ. քանզի չատ հաճելի լինելով փոքր ապայք չատ դիւրաւ կ'առնուն։

Գործածութիւն. Ն եղանակը չիչերուն հետ կը տրուի։ Կեղրանատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆՍԵՆՆ և ԸՆԿԵՐՈՑ Ամերիկան վաճառաւորներն, ի Ղալաթիա Կ Պոլսոյ։ Կը ծախուի նաեւ քաղաքիս մէջ գոնեպան դեղագործաց քովն։ 381

ԴԵՌ ՔԻԶ ՄԱՏԵՆԱԼ

Պիտի ասէ վաճառումն անգլօ-բրիտանական արծաթով սեղանի ամրողջ սպասի մեթերլին, որ անվաճառ մնացած էր Աստրօ-Հունգարիոյ և Ռումանիոյ մէջ։ Ծագած մարդասիրական պատճառաւ։ Ուստի կը հրաւիրենք լրագրոյս ընթերցողները որ ձեռքէ չփախցնեն այս սպասները գնելու առիթին, որովհետեւ 250 հատ միայն մնացած են էրէբէ յրէ, հաւատերով թէ ի շահ իրենց պիտի գործեն։

ՄԻՄԻԱՅՆ 18 ՖՐԱՆՔՈՎ

ամէն մարդ կունայ ստանալ սեղանի և աղանդերի ամրողջ և շքեղ սպասմը, անգլօ-բրիտանական արծաթով, որոնց մշտատեւ սպիտակութիւնն և աշխատութիւնն է 10 տարուան համար։

Սպասը կը բաղկանայ հետեւեալ կտորներէ

6 Դանակ, հատու սայրերով.
6 Պատառաքաղ ամբողջովին անգլօ բրիտանական արծաթով.
6 Ապուրի գրգալ ամբողջովին անգլօ-բրիտանական արծաթով.
6 Խանուէի գրգալ ամբողջովին անգլօ-բրիտանական արծաթով.
6 Հաւկթի գրգալ անգլօ-բրիտանական արծաթով.
1 Մեծ գրգալ ամբողջովին անգլօ-բրիտանական արծաթով.
1 Կաթի գրգալ ամբողջովին անգլօ բրիտանական արծաթով.
6 Հաւկթի ամաններ (քոքոթներ)
1 Պղպեղաման կամ շաքարաման.
1 Թէյի ընտիր պարզուա կոմով.
1 Խարի թիթի ափսէ 30 սանտիմէտր երկայնութեամբ.
2 Սրսէի սքանչելի աշտանակ.
43 կտոր անգլօ-բրիտանական արծաթով որք առաջ 50 ֆրանք կ'արժէին եւ այժմ կը ծախուին 18 ֆրանքի միայն։

ՇԱՏ ՕԳՏԱՐԵՆ ԿԱՂԱՔԱՑԻԻ ՀԱՄԱՐ

Պատուէրները կ'ընդունուին կանխիկ կը բաւական կամ գումար մը վճարելով, այն քաղաքաց մէջ, ուր չոգենաւային ընկերութեան գրասենեակ մը կամ երկաթուղոյ կայարան մը կայ, և պարտին ուղղիլ առ

«ՉՈՒՐ ՄՈՆԱՐԽԻ» ի վաճառատուներ Կալաթա, Կիւմիւշ օղլու խան, Մախաուսէի գիմաց։

Ծան. Օտար երկիրներէ եկող պատուէրներն աւելի լաւ կը լինի եթէ ուղղի զբրկուին առ

WAARENHAUS «ZUR MONARCHIE» Vienne, III Hintere Zollamtstrasse, 9

որովհետեւ այս պարագային մէջ 10 % զեղչ կը լինի գնոյն վրայ։ 1552 4—6

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԼՒԼԷԲՈՒԼ և ՄԱՆՔԵՍԹԵՐ-ԿԱՆԹ ԳԼԽԱՒՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Անուանք	Թունոյ	Անուանք	Թունոյ
Քանոքուս	4200	Սիթրկս	3000
Ֆէրոս	4000	Օսպրիս	4000
Օսմանլի	4000	Նէրիս	3000
Պէսպրիս	3250	Բերա	300
Թիրոս	3250	Լոգիս	80
Մակասլա	3250	Օլինա	890
Պարիսքիս	3250	Սէսել	700

Դիմել առ Յ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ.
Ուիթթոլ խան
ՀԷՑՈՅ ՄՈՍ և ԸՆԿ
Յ. Ս. ՀԷյմս Ոգրիդ, Լիվերպուլ
416

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻՑԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
1887 Դեկտեմբեր 1 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև Դեկտեմբեր 31

Բ2-ոյ ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղբէրն կոմարքէ էշնոյ շրջենաւոյ երթեւեկումներն ժամերը

Ժ. Վ. Թ.
2 40 Եէնիմ Մէղարպ. Պէօյ. Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիքիւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 17
3 15 Եէնիք. Ամէն. Մրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 2
3 45 Եէնիմ. Մէղր. Պէօյ. Թար. Եէնիք. Ամէն. Մրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 18
4 45 Ա. Գալատ Եէնիմ. Մէղ. Պէօյ. Թարպ. Եէնիք. Ամէն. Մրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք. 28
6 — Եէնիմ. Մէղ. Պէօյ. Թար. Եէնիք. Ամէն. Մրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք. 22
7 — Եէնիմ. Մէղարպ. Պէյլիւք. Թարապ. Պէյլօղ Բաշլաղ. Եէնիք. Մրկ. Գանլըճ. Ր. և Ա. Հիսար Գանմիլ. Արնավ. Զէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իսկ. 6
8 15 Ա. և Ր. Գավ. Եէնիմ. Մէղարպ. Պէօյ. Թարապ. Եէնիք. Մրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. Ա.ռնավ. Գուրբ. Օրթաք. Պէշիք. (ուրբաթ օրերը Ամէնիսա պիտի հանդիպի) 25
10 — Մէղարպ. Պէօյ. Թարապ. Եէնիք. Մրկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ. 21

Արնաւտքէօյէն կոմարքէ էշէող շրջենաւոյ ժամերը

2 10 Պէպէք Արնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշիք. 28
2 40 Պէպէք Արնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշ. Գապ. 32
3 10 Արնավ. Գուրբէշ. Օրթաք. Պէշիք. 6
3 35 Պէպէք Արնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշ. Գապ. 21
4 45 Պէպէք Արնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշ. Գապ. 17
10 55 Հիսարէն ուղղակի կոմուրջ 22
11 15 Պէպէքէն ուղղակի կոմուրջ 6

Ասիական եղբէրն կոմարքէ էշէող շրջենաւոյ ժամերը

2 20 Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ. 21
2 30 Պէյքոզ Բաշլաղ. Զուլ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղրդ.) 25
3 5 Գանտ. Վան. Զէնկ. Պէյ. Գուզկ. Պէշ. 32
3 — Ր. և Ա. Գավ. Մէղ. Պէօյ. Թար. Պէյլիւզ Բաշ. Զուլ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. շրջ. հետ պիտի հաղորդակցի) (Ուրբաթ օրերը Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկ.) 19
4 — Գանտ. Վան. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկ. (Բացի ուրբաթէ) 32
4 45 Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկիւտար 3
5 — Պէյլիք. Բաշլ. Զուլ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք. 1
8 45 Պէյլիւք. Թարապ. Պէյլիք. Բաշլաղ. Զուլ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանմիլ. Վան. Զէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իսկ 19
10 25 Գանտիլլէն Զէնկէլքեսէյ կամուրջ 33
11 5 Գուզկունճուքէն ուղղակի կամուրջ (Բացի ուրբաթէ) 32

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կոմարքէն Եւրոպական եղբէր երթեւեկող շրջենաւոյ ժամերը

3 5 Պէշիք. Օրթ. Գուբ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Մրկ. Եէնիք. Թար. Պէօյիւք. Մէղարպ Եէնիմանալլէ Ր. Ա Գավագ 28
4 15 Գապաթ. Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Ամնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանտիլճ. Մրկ. Եէնիք. Բաշ... ... ... ապ. Պէշ. Մէղ. Եէնիմ. 6
4 30 Պէշիք. Օրթ. Գուբրուշ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Մրկ. Եէնիք. Թար. Պէշ. Մէղ. Եէնիմ. 22
5 35 Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուբրուշ. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար Պոյաճ. Մրկ. Սթէն. Եէնիք. Պէյդ. Թարապ. Պէշիք. Մէղր. Եէնիմ. և Գավագներ 25
6 45 Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Զէնկ. Ամնավ. Դանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանտիճ. Մրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէշ. 19
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ր. Հիսար Մրկ. Եէնիք. Թարապ. Մէղարբ. Պէշ. 21
10 30 Ր. Հիսար Պոյաճ. Մրկ. Սթէն. Եէնիքէշ, Թարապիա. Պէյլի. Մէղարբ. Եէնիմ. 18
11 10 Եէնիք. Թարապ. Պէյլիւք. Մէղարպ. Եէնիմ. 19
11 40 Պէպ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Մրկ. Սթէն. Եէնիք. 22

Կոմարքէն Արնավուտքէշ երթեւեկող շրջենաւոյ ժամերը

3 25 Ուղղակի Պէպէք 21
4 15 Ուղղակի Պէպէք 17
10 — Պէշիք. Օրթ. Գուբրուշ. Արնավ. Պէպ. Ր. Հիսար (Պոսֆոր երթող շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 22
10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուբ. Արնավ. Պէպէք 6
11 10 Գապ. Ի. Պէշիք. Օրթաք. Գուբրուշ. Արնավ. Պէպ. Ր. Հիսար Պոյաճքէշ 33
11 40 Պէշիք. Օրթ. Գուբրու. Արնավ. Պէպ. 21
12 5 Պէշիք. Օրթ. Գուբրուշ. Արնավ. 6

Կոմարքէն Ասիական եղբէր երթեւեկող շրջենաւոյ ժամերը

3 30 Իսկ. Պէշիք. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ. Զուլուգ. Բ. պոյճէն Պէյդ. 1
3 40 Ուղղակի Գանտիլի (Բացի ուրբաթէ) 32
4 10 Ուղղակի Գանտիլի 33
9 25 Պէշիքթաշ. Գուզկունճ. Պէյլէր. Զէնկել. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 33
10 15 Գանտիլի Ա. Հիսար Գանլ. Զուլ. Բաշլաղ. Պէյդ. Թար. Մեղարպուրնու Գավագար 17
10 40 Իսկ. Գուզկ. (Բացի ուրբաթէ) 32
10 45 Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկել. Վան. Գանտիլի Պէշիք (Գանտիլիի շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 28
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Զուլ. Բաշլաղ. Պէյդ. 25
11 45 Գապր. Գուզ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. 32

ԻՄՕԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն	Կոմարք	Կոմարքէն	Իսկիւտար
— —	6 35 Պէշիք	2 25 Գալ.	8 15 Պէշիք
2 —	7 5	2 45 Պէշիք	9 —
2 35	8 15 Պէշիք	3 20	9 40
3 10 Պէշիք	9 —	3 55	10 10 Պէշիք
3 45	9 30	4 35 Պէշիք	10 30 Ֆէրպ.
4 — Ֆէրպոթ	10 — Ֆէրպ.	4 45 Ֆէրպոթ	10 35 Գ.
4 25	10 10 Պէշիք	5 10	11 —
4 45 Վոսֆոր	10 40	5 35	11 15 Ֆէրպ.
5 5	10 50 Գ.	5 55	11 25
5 15 Ֆէրպոթ	11 10 Ֆէրպ.	6 — Ֆէրպոթ	11 50
5 20 Վոսֆոր	11 25	6 25 Պէշիք	12 5
5 40 Պէշիք	11 40	7 5	12 5 Գպ*
6 5	12 5		

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կոմարք	Կոմարքէն	Իսկիւտար
— —	7 5	— —	7 5
2 30	8 15 Պէշիք	2 15	8 15 Պէշիք
3 30 Պէշիք	8 45	3 — Պէշիք	8 45
4 — Ֆէրպոթ	9 15	3 45	9 15
4 —	9 45	4 30	9 45
4 30 Վոսֆոր	10 — Ֆէրպ.	4 45 Ֆէրպոթ	10 10 Պէշիք
4 45	10 10 Պէշիք	5 5	10 30 Ֆէրպ.
5 15 Ֆէրպոթ	10 45	5 20	10 45
5 35 Պէշիք	11 10 Ֆէրպ.	6 — Ֆէրպոթ	11 15 Ֆէրպ.
6 5	11 10	6 5	11 20
6 35	11 45	6 25 Պէշիք	11 40
	12 5		12 5

* Այս երթեւեկութիւնն հրէից տօներուն, և արաբի օրերը չպիտի կատարուի։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 45 Հարեմէն Սալաճ... (բաց ի կիրակի օրերէն)
5 — » » (Կիրակի օրերը ժ. 5 30)
10 45 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 30 » » (Կիրակի օրերը ժ. 10 45ին)
3 25 Կամուրջէն Հարեմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 20 Կամուրջէն Հարեմ անտի Սալաճագ (Կիր. 5ին)
10 20 Կամուրջէն Հարեմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 15 Կամուրջէն Հարեմ անտի Սալաճագ (Կիրակի օրերը ժ. 10 30ին)։

ԻՄՕԿԻԻՏԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐը

4 — Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 15 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ
4 45 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 15 Գապաթաշէն Իսկիւտար

Ծան. —Օգէ մինչ գալ եղած ատեն, շրջենաւերնց գանուած տեղը պիտի ճանաչուի։ 663

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՊՐԷԶԻԼԻԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԲԷՐՆԱՄՊՈՒԳՈՅԻ
Արտօնեալ 1885 մայիս 25ի թիւ. 1842 մասնաւոր օրէնքով
Ի նպաստ ԲԷՐՆԱՄՊՈՒԳՈՅԻ ՆԱՀԱՆԳԱՑ մէջ 1871 սեպտ. 28էն ի վեր ազատ ծնած գերեաց զաւակներուն

Բերնամպուգոյի Պրէզիլիական Մեծ Վիճակահանութեան չրջաբերութեան հանած 200,000 տոմսերուն ամբողջովին վաճառումն անմնար դատուած լինելով, Բէրնամպուգոյի նահանգային Վարչ. Կուսակալը 1887 օգոստոս 26 թուականի պաշտօնագրով որոշած և հրամայած է 1° թէ տոմսերուն բովանդակ թիւը պիտի իջուցուի 70,000ի (մէկ 70,000) միայն (որոց 65,000ն արդէն ծախուած են) և հետեւաբար վիճակահանութեան յաջողութիւնը փոխուած է հետեւեալ կերպով. 2° թէ 1888 փետրուար 28ին պաշտօնապէս և ձեռնհաս իշխանութեան առջեւ տեղի ունենալիք վիճակահանութիւնը չկրնար յետաձգուիլ ոչ մէկ պատճառաւ. 3° թէ վիճակահանութեան կարելիութեան և բացարձակ կանոնաւորութեան համար հին տոմսերուն տեղ նոր տոմսեր պրուելու են։

Այս վիճակահանութիւն երաշխաւորեալ է Բէրնամպուգոյի նահանգային ժողովէն քուէարկեալ օրէնքով։

Շնորհ վճարման համար հարկ եղած դրամագլուխն յանձնուած է Պրէզիլիոյ Ազգային Պանքային։ 6 առաջին դասաւոր բաժինները շահող 6 թիւերն պիտի հրատարակուին առ առաւելն 1883 մարտ 10ին Արեւելից բոլոր լրագիրներուն մէջ, և վիճակահանութեան ընդհանուր և պաշտօնական ցուցակն Վիէննայի Մանիֆեստոը լա Շանս Իմպիէրսիալի 1888 ապրիլ 3ի թուականն մէջ, որ Եւրոպիոյ և Ասիոյ համար մեր միակ ներկայացուցիչն է։ Վիճակահանութեան պաշտօնական ցուցակը ծրիապէս պիտի զրկուի բոլոր շահակիցներուն։ Միայն մէկ շահողաց իմաց պիտի տրուի հեռագրաւ կամ մասնաւոր նամակաւ։ Շահերը պիտի վճարուին երբ շահող նոր տոմսերը ներկայացուին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
1888 փետրուար 28ի

1	բաժին	750,000	Ֆրանք
1	»	125,000	»
1	»	50,000	»
3	»	25,000	ական Ֆր.
12	»	12,500	» »
17	»	5,000	» »
38	»	2,500	» »
50	»	1,250	» »
80	»	500	» »
120	»	250	» »
700	»	125	» »
700	»	75	» »
7000	»	50	» »
8723	բաժին	1,952,500	Ֆրանք

Բէրնամպուգոյի մեծ վիճակահանութեան հին տոմսերէն ունեցող բոլոր անձինք կը հրաւիրուին, իրենց չահուն համար, հինները փոխել նորերուն հետ կարելի եղածին չափ չատ և առ առաւելն 1888 յունվար 18/30էն առաջ։ Աւելորդ է ըսել թէ փոխանակութիւնը տեղի պիտի ունենայ այն անձին քով ուր որ գտնուած է հին տոմսն, առանց թանչանոց նոյնութեան։ Մեր թղթակիցք նոր տոմսերը պիտի յանձնեն հիներուն յանձնուելէն առ առաւելն 20 օր յետոյ։

Պարտք կը համարինք դիտել տալ թէ վիճակահանութիւնը փետրուար 28ին որոշուած է՝ դիպուն ժամանակ տալու համար Եւրոպիոյ և Ասիոյ մէջ այս տոմսերէն ունեցող անձանց որ վիճակահանութենէն առաջ կատարեն փոխանակութիւնը։

Վիճակահանութիւնն անպատճառ պիտի կատարուի 1888 փետր. 28ին

70,000 տոմսերուն վրայ 8723ն տնպատճառ պիտի չահին, որով 7 տոմսին վրայ հաւանականութիւն կայ բաժին մը չահելու։ Ինչպէս կը տեսնուի՝ ներկայ յատակագծով չահելու հաւանականութիւնը չատ աւելի մեծ է։ Դիպ. ասիթ մ'է այս լրջութիւնը իւր բաղդն փորձելու և չահելու

ՖՐԱՆՔ 750,000 ՖՐԱՆՔ

Այս տոմսերէն ունենալ փափաքողը պարտին 1888 յունվար 30էն առաջ ընել իրենց գնումը

Ամբողջ բուն տոմս մը	100	Ֆրանք	125	տրամ	116	լէյ	42	ռուբլի
Կէս տոմս մը	50	»	62·50	»	58	»	21	»
Քառորդ տոմս մը	25	»	31·25	»	29	»	10	»
Մէկ տասներորդ տոմս մը	10	»	12·50	»	11·60	»	4	»
Մէկ բսաներորդ տոմս մը	5	»	6·25	»	5·80	»	2	»

Դիմումներ առ Գանձապետ Պրէզիլիոյ կայս. վիճակահանութեանց

Ի նկատ առնելով Միացեալ տոմսերուն չնչին թիւն, ուշ հասած հրամաններուն կատարուիլը չենք կրնար երաշխաւորել

Գանձապետ Պրէզիլիոյ կայս. վիճակահանութեանց
Գոմանտէօ ԼՈՒԻԶ ՏԻ ԱԼՄԵՅՏԱ

Եւրոպիոյ և Ասիոյ մէջ այս տոմսերէն ունենալ կարելի է միմիայն Վիէննայի MONITEUR DE LA CHANCE UNIVERSELLEի թղթակցաց միջոցաւ։

1504 9—10